

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 31.50 Lir - nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 65 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire. Estero, mese 31.50 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 65 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti, 10.349 per le inserzioni.

Filiale: Novo mesto.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in aprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Lepa proslava druge obletnice ustave Ljubljanske pokrajine

Čestitke najvišjih predstavnikov Stranke, oblasti in uradov Eksc. Visokemu komisarju — Pomembne besede Eksc. Graziolija, ki je podrobno orisal razvoj Ljubljanske pokrajine v dveh letih — Zahvala županov

Vojno poročilo št. 1073
Topniško in ogledniško delovanje v Tunisu
Eno sovražno letalo sestreljeno

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:
V Tunisu delovanje topništva in ogledni-
ških oddelkov.
Naši bombniki so uspešno delovali nad zbira-
lišči avtomobilov v nasprotnem zaledju; nemški
lovci so v bojih sestrelili eno sovražno letalo.

Ob drugi obletnici ustanovitve in priklju-
čitve Ljubljanske pokrajine je imel Visoki ko-
misar poročilo županom in občinskim komisar-
jem, krajevnim zastopnikom oblasti, zastopni-
kom sindikatov in gospodarskih družb in za-
stopnikom slovenske kulture ter še številnim
drugim zastopnikom slovenskega prebivalstva
v novi pokrajini. Poleg slovenskih zastopstev
so bili navzoči pri poročilu hierarhi, zastopniki
oblasti, strokovnjaki in italijanski uradniki.
Na odru so poleg Visokega komisarja zavzeli
mesta Eksc. Poveljnik Armadnega Zbora gene-

ral Gambara, Zvezni Tajnik Orlandini, škof dr.
Gregorij Rožman, divizijski general in povelj-
nik mesta Ruggero, ljubljanski župan general
Rupnik in predsednik kasacijskega sodišča v
Ljubljani dr. Lajovic. Med drugimi zastopniki
oblasti so bili generala Lombrano in maggiore
Permi, pokrajinska zaupnica ženskih fašijev,
Zvezni podtajniki z Zveznim direktorjem v ce-
loti, Kvestor, rektor univerze prof. Kos, pred-
sednik Akademije znanosti in umetnosti v
Ljubljani dr. Vidmar, predsednik Zveze delo-
dalcev dr. Slokar, predsednik Zveze svobod-
nih poklicev in umetnikov inž. Pirkmajer,
predsednik delojemalcev dr. Alujevič, pod-
predsednik pokrajinskega korporacijskega sve-
ta Mohorič in mnogo drugih zastopnikov, med
njimi skupina časnikarjev z direktorji dnevnih
kov na čelu in zastopniki še drugih stanov, ki
s svojim delom sodelujejo pri proizvodnji in
kulturi pokrajine. Dvorana je bila okrašena z
zastavami, z liktorji in z zelenjem. Vse to je
delalo veličasten vtis na tiste, ki so bili nav-
zoči. Vsi so z navdušenjem pozdravili prihod
Visokega komisarja, generalov in zastopnikov
Stranke in dvorano. Župani in civilni komisariji
so prišli v velikem številu, potem ko so prišli
nekateri iz najoddaljenejših središč. Brž ko je
Eksc. Grazioli prišel na oder, je Zvezni Tajnik
odredil pozdrav Visokemu komisarju, Visoki
komisar pa je odredil pozdrav Kralju in Ce-
sarju, Duceju in Oboroženim Silam in temu
pozdravu so se vsi navzoči stoji odzvali.

prehrani se ni delalo nobene razlike med sloven-
skimi in italijanskimi državljani.
Vabim še enkrat slovenski narod, da razmi-
šlja dobronamerno o neizpodbitni resnici, ker le
ona more postaviti na laž vse, kar trdi in piše
komunistična ali druga propaganda o fašistični
Italiji.
Razdeljevanje živil trgovcem in potrošnikom

se je stalno izpopolnjevalo ter zadovoljivo napre-
duje.
*Uvrstitev pokrajine v državni načrt za raz-
deljevanje sadja bo v veliki meri krila njene po-
trebe.
Težave so se pojavile pri dobavi mesa in mle-
ka iz znanih vam razlogov. — Pristojni organi se
stalno trudijo, da bi jih vsaj delno odpravili.

Za napredek gospodarstva pokrajine

2. Javna dela

Ze lani, pa tudi ob ustanovitvi Pokrajinskega
korporacijskega sveta sem poročal o načrtu za
javna dela, ki je bil sestavljen ob začetku drugega
leta obstoja pokrajine ter o tem, koliko je bilo
tozadevno že izvršenega.

Cepprav se ne morem spuščati v posameznosti,
želim vendar podati oziroma ponoviti vam natanč-
ne tozadevne številke.

Doslej izvršena dela, dela v načrtu ali pa v
v teku izvajanja, zagotovljena iz sredstev, ki jih je
dala na razpolago fašistična vlada, so:

	Izvršeno	Se bo izvr.
a) cestne regulacije	19.877.914	20.455.000
b) vodovodi, javna kopali- šča, vodne naprave	6.423.000	9.323.000
c) zgradbe (vseučilišče, bol- nišnica, moderna umet- nostna galerija	4.900.000	19.000.000
d) javna skupinska zaklons- šča za protiletalsko za- ščito	—	10.000.000
e) železnice	51.990.000	41.560.000
Skupno	82.810.913	80.338.000

Velika in tudi mednarodno pomembna živ-
ljenjska vprašanja so bila ugodno rešena ali pa se
rešujejo, kot na pr. vprašanja zavarovalnih zavo-
dov, ureditve dolgov in terjatev v inozemstvu, ure-
ditve bivših jugoslovanskih državnih vrednostnih
papierjev.

Po mojem mnenju bodo ta vprašanja v krat-
kem urejena in bo omogočeno po natančni oce-
nitvi pristopiti k dokončni bančni, zavarovalni in
zadružni ureditvi pokrajine ter ukiniti še vedno
obstoječe delne moratorije; to zlasti v interesu
malih vlagateljev, tedaj manj premožnih slojev
prebivalstva.

- Smernice gospodarstva v pokrajini so bile ob-
javljene ob priliki ustanovitve Pokrajinskega kor-
poracijskega sveta. Zdi se mi potrebno, da jih v
glavnih potezah znova poudarim, tako da bodo
dobro znane vsem odgovornim organom.
- a) Celotna vključitev gospodarstva italijanske Slovenije v državni okvir;
 - b) vsestransko povečanje poljedelske produkcije ter ureditev poljedelskih kultur. — Vsak naj-
manjši kosček zemlje se mora obdelati;
 - c) postopna izvedba melioracij po načrtu, ki se
izvaja, s ciljem takojšnjega donosa;
 - d) zopolna vzpostavitev živinorejskega stanja;
opozarjam, da bo v bližnji bodočnosti v pokra-
jini uvedeno umetno oplojanje goved in da bo
ustanovljena posebna poizkusna postaja;
 - e) izkoriščanje gozdnega premoženja do skrajnih
mej ohranitve; intenzifikacija gozdnarstva;
 - f) poenotenje ureditve in izkoriščanja obratujo-
čih rudnikov ter geološka raziskavanja;
 - g) ureditev bančnih, zavarovalnih in zadružnih
zavodov.

Jasno je, da bo izvedba zgoraj navedenih
smernic koristila splošnemu gospodarskemu polo-
žaju pokrajine, katere naloga je, da ne bremeni
državnih zalog, razen v kolikor sama ne bi mogla
zadostno proizvajati.

Vključitev pokrajinskega gospodarstva v dr-
žavni okvir ima kot posledico izenačenje plač in
mezd ter življenjskih cen.

To je namen poslednjih odredb, ki so bile iz-
dane za ukinitve ali znižanje pristojbin in davkov
na najnujnejša živila ter poostreje nadzorstva nad
točnim izvajanjem živilskih predpisov s posebnim
ozirom na nedopustno zvišanje cen in na uničenje
takozvane črne borze.

Nadaljevalo se bo drakonsko zatiranje kršite-
ljev, ki jih je treba smatrati kot največje sovražni-
ke manj premožnih slojev, ker onemogočajo pra-
vično razdelitev živil v škodo revnejših slojev in
korist ozkega kroga privilegirancev.

Vsi potrošniki morajo podpirati oblast pri po-
bijanju te nemoralne špekulacije.

Tej pomembni številki je treba dodati še jav-
na dela, ki jih je izvršil Visoki komisariat iz
naknadnih kreditov fašistične vlade, in sicer:

izvršenih del itd. za 32.050.000
projektiranih in začetih del za . . . 31.000.000
skupno: izvršenih del za 114.650.000
projektiranih in začetih del za . . 111.338.000

Med izvršenimi deli in onimi, ki se bodo iz-
vršila, zasluži posebno omembo dela, ki se tičejo
glavnega mesta; dopolnitev in preuredba Splošne
bolnišnice, Otroške bolnišnice in Porodnišnice; iz-
popolnitev včeniliških poslopij, poleg onih pred-
videnih treh milijonov za poslopje kemičnega od-
delka tehnične fakultete; dovršitev javnega kopa-
lišča v Kolesiji ter zgradbe Moderne umetnostne
galerije.

Na podeželju se je posebna pozornost polagala
na vodovode, vodne naprave, melioracije in cestne
preureditve.

3. Gospodarski položaj

Ze pred enim letom sem očitral izjemno gospo-
darsko stanje pokrajine ob zasedbi.

Pravočasno odredeni ukrepi in dejanska zani-
manje so že takoj preprečili polom, ki se je tedaj
zdel neizbežen in so, zaradi miru in jasnosti, ki
sta takoj nastopila, omogočili postopno delo za
ureditev in vključitev pokrajine v okvir držav-
nega gospodarstva.

V splošnem je industrijska delavnost ostala
krepka, trgovina zadovoljiva, upoštevajoč seveda
neizbežne vplive vojnega stanja; pojačilo se je
gozdno gospodarstvo in nekoliko se je izboljšalo
poljedelstvo.

Opozoriti je na znatno količino umetnih gno-
jil, ki so prispela iz Kraljevine ter na uvoz 9.334
stotov ovsu.

V posebno kočljivem položaju so se znašli
kreditni, zavarovalni in zadružni zavodi spričo
dejstva, da je bil njihov delokrog nenadoma
zmanjšana.

V tem pogledu se je postopalo s potrebnim
preudarkom ter po pazljivem in zrelem razmotri-
vanju vprašanj, ki so se pojavila drugo za drugim.
To je pomirilo vlagatelje in omogočilo zavodom in
ustanovam nadaljnji obstoj.

Nagovor Eksc. Visokega komisarja

Ekscelence, kameradi, gospodje!

Ob drugi obletnici objave Kr. Dekreta o usta-
novitvi Ljubljanske pokrajine, ki je prinesla slo-
venskemu prebivalstvu možnost širokega življenj-
skega razmaha ter plodonosno bodočnost, spošlujoc
pri tem njegovo kulturo, jezik, navade in običaje
ter ob izpopolnjevanju razvoja gospodarske delav-
nosti te dežele, sem želel zopet zbrati, ob prisot-
nosti najvišjih vojaških in političnih zastopnikov;
oblasti, vodje in zastopnike vseh ustvarjalcih slo-
jev pokrajine, da podam pregleden in vendar na-
tančen obratun o vsem, kar se je izvršilo, ter da
določim, kar je izvršiti v bodočnosti.

Predsem Vas vabim, da naslovite najredanejši
in najbolj goreti pozdrav Nj. Vel. Kralju in Cesarju
ter Duceju (navdušeno vzklikanje in dolgotrajno
odobravanje) ter ga se spoštljivo spomnite padlih
članov Oborožene sile, fašistične stranke ter pro-
stovoljnih protikomunističnih oddelkov, ki so se
junjsko žrtvovali pri obrambi civilizacije proti bolj-
ševičkemu barbarstvu, ter duhovnikov, županov,
uradnikov in nameščencev državnih in občinskih
uprav, mož, žena in otrok, ki so jih doslej že na
slotine pobili tako imenovani »osvoboditelji sloven-
skega naroda«, s krutostjo, ki popolnoma odgovar-
ja sovjetskemu običaju. (Spomin žrtv so vsi po-
častili stoji.)

Imena teh nedolžnih žrtv, ki so se pregrešile
samo s tem, da so ljubile svojo rodbino in svojo
zemljo, ter da so jo hotele obvarovati pred ne-
koristnim, blaznim in nepopravljivim uničevanjem,
ki ga je mogla in more zamisliti le prenapeta in
zločinska blaznost, bo slovenski narod vklesal v
cerkvah in po trgih vsake tudi še tako male vasi,
da bo ostala tudi za bodoče generacije neizbrisen
spomin in večen dokaz, kaj je značila »komuni-
stična civilizacija«
na slovenski zemlji.

Vam, Ekscelence Gambara, visoki in hrabri po-
veljnik slavnih Oboroženih sil, ki so razmeščene
v italijanski Sloveniji kot varna posadka dežele za
pravično varstvo prebivalstva, naj gre krepak in

občudujoc pozdrav vseh Italijanov, ki imajo visoko
čast in ponos, da služijo tu, z vojaškim srcem,
fašistični domovini, prav tako pa naslavljam tudi
iskren in hvaležen pozdrav v imenu prebivalstva,
ki ga zastopajo tu zbrana oblasta in voditelji. (Po-
zdrav Eksc. Gambari in Oboroženim silam so vsi
navzoči sprejeli z vzklikanjem in ploskanjem.)

Evo, Ekscelence, kameradi, gospodje, pregledno
in utemeljeno poročilo o tem, kar je bilo izvršenega.

1. Prehrana

Prehrana prebivalstva je bila, kakor sem po-
jasnil že lansko leto, predmet stalnega zanimanja
vladne oblasti.

Ce je ta problem v glavnem težak, zlasti v vojni,
je predvsem v tej deželi takoj izgledal vprav
kočljiv, kajti ob naši zasedbi so bile zaloge kar
malenkostne, ponekod samo za nekaj dni, kra-
jevna možnost pridobivanja najnujnejših živil pa
je bila neznatna.

Fašistična vlada je v tem pogledu takoj plemi-
tenito prišločila na pomoč, saj je poslala že prve
dni po zasedbi potrebna živila. Jasno je, da bi bil
slovenski narod brez te hitre pomoči prepuščen
dobesedno gladu.

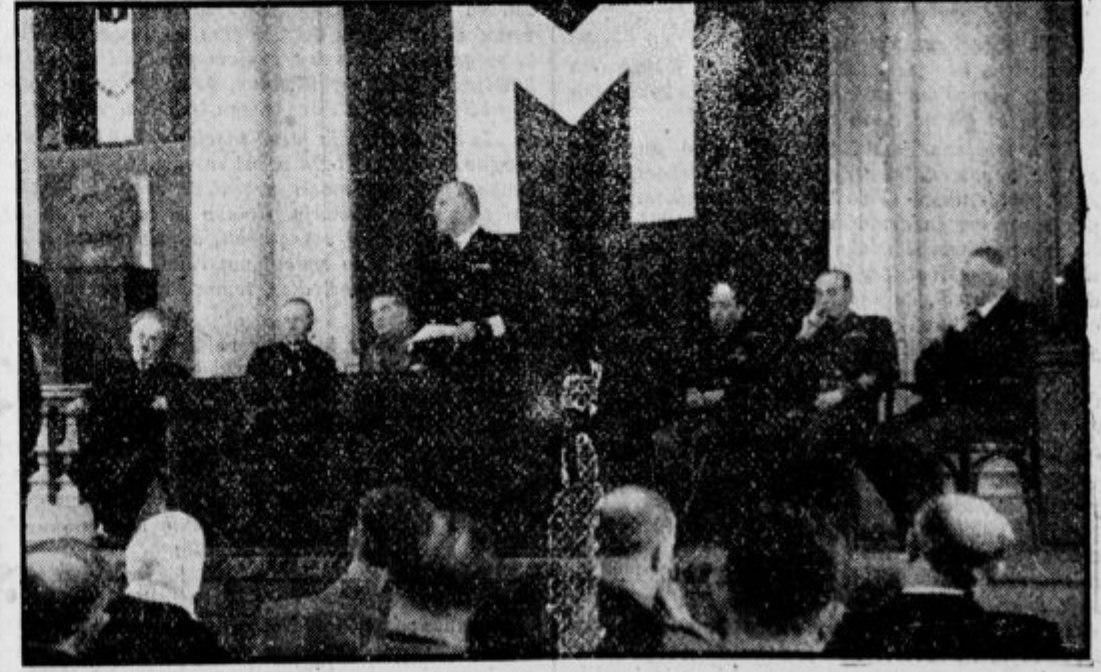
Zelim Vam podati točne številke, koliko je bilo
poslanega iz Kraljevine v to pokrajino do 30. aprila
tega leta:

Mešana moka	290.358	stotov
Koruzna moka	84.304	"
Moka za testenine	9.100	"
Testenine	29.716	"
Riž	78.234	"
Sladkor	59.000	"
Milo	6.550	"
Olje	7.355	"
Slanina	2.991	"
Mast	508	"
Surovo maslo	6.524	"
Sir	4.676	"
Kondenzirano mleko	350	"
Krompir	34.025	"
Marmelada	3.100	"

Italijanski narod je v svoji vzvišeni solidar-
nosti ter prepojen s čutom tipično rimskega in
fašističnega človekoljubja, takoj bratsko delil svo-
je živilske zaloge s slovenskim prebivalstvom. Pri

Pogled po slavnostni dvorani vladne palače na slovesni proslavi druge obletnice avtonomne
ustave Ljubljanske pokrajine. Na slovesnosti so se zbrali vsi najvišji predstavniki Stranke,
oblasti in uradov ter župani iz vse pokrajine

Častni oder med govorom Eksc. Graziolija. Od leve na desno: predsednik dr. Lajovic, knezo-
škof dr. Rožman, Eksc. general Gambara, Eksc. Grazioli, Zvezni tajnik Orlando Orlandini,
general Ruggero, ljubljanski župan general Rupnik

Iz govora Eksc. Visokega komisarja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Voditelji in odbori sestavljajo z največjo vne-
mo statute, varujejo pri tem uspešno svoje organi-
ziranost; delujejo v duhu uspešnega sodelova-
nja ter v korist pokrajinskega gospodarstva in
višjih državnih interesov.

V okviru korporativne organizacije imajo pro-

Žrtve za zdravstvo in socialno skrbstvo

5. Zdravstveni položaj

Kljub dogodkom, ki so se odigrali na ozemlju,
se zdravstveni položaj pokrajine lahko označi kot
zadovoljiv.

Ugotovljeni primeri nalezljivih bolezni v
splošnem ne pressegajo števila teh bolezni v nor-
malnem času, kar je pripisati vztrajnemu delo-
vanju zdravstvenih organov, ki so uničili lega-
nalezljivih bolezni in s tem v kalit zatreli epidemije.
Hkrati pa so izvedli najširše zaščitno delo.

Proti legarju je bilo cepljenih 16.517 oseb;
proti dizenteriji 1432 oseb in proti davici 4473
oseb.

Omeniti je treba, da je bilo obvezno cepljenje
proti davici odredeno z naredbom z dne 25. aprila
1942-XX.

V teku leta so protituberkulozni dispanzerji
izvedli 7833 pregledov.

Generalno ravnanje javnega zdravstva v
Notranjem ministrstvu je oskrbovalo v svojih last-
nih sanatorijih in na lastne stroške 75 jetičnih bol-
nikov.

Razne državne zdravstvene ustanove so pre-
gledale skupno 10.596 otrok.

Osebnost sem se preprčal o uspešnem delo-
vanju raznih bolnic in raznih zdravstvenih ustanov,
ki delujejo v pokrajini. Dal sem navodila za njih
nepreključno dokončno ureditev in pojačanje njih
delovanja.

Začrtani program se bo postopoma in sigurno
izvedel.

Proučuje se preureditev občinske zdravstvene
službe v pokrajini radi boljše zdravstvene oskrbe
prebivalstva.

Zelo uspešna in zelo cenjena je služba, ki jo
je zdravstvena kolona opravila v glavnem mestu,
zlasti pa v ostalih večjih krajih pokrajine. Samo v
preteklem letu 1942 se je izvršilo 66.489 pregledov
od specialistov in je bilo izvršenih 16.853 raznih
ordinacij.

Izboljšuje se babska služba, posebno v kmeč-
kih občinah.

Nova zdravstvena središča se bodo ustanovila
v Ribnici; pa tudi v nekaterih drugih krajih, pred-
vsem v Krmelju, kjer se bo zgradila nova bolnica.

V živinoreji so se pojavili nekateri običajni
slučaji okuženja, ki so bili takoj ugotovljeni in
podvrženi energičnim ukrepom živnozdravniških
organov.

Posebno zakoniti ukrepi bodo izdani v svrhu
ohranitve živine. Razdeljenih je bilo nad 40.000
serumov in cepiv proti nalezljivim boleznim pra-
sičev.

6. Socialno skrbstvo

Pomožna akcija je bila v vsakem oziru ogrom-
na, uspešna in upoštevana.

Napori uprave in fašistične stranke

8. Upravni organi

Posebna pažnja je bila posvečena izpolnitvi
delovanja občin in ostalih upravnih organov po-
krajine.

Združeni so bili nekateri važnejši sedeži
občin v Črnomlju, Metliki, Kočevju in Logatcu
sosednini, in je na ta način bila odstranjena raz-
cepljenost, ki je preje nastala samo iz političnih in
davčnih ozirav, ni pa imela nikake stvarne
podlage.

Doslej se ni izvršila nobena druga združitev
občin in tudi nobena nadaljnja združitev trenutno
ni predvidena. To vprašanje se proučuje samo v
tistih krajih, kjer to zahtevajo nujne potrebe uprave
in sicer v izključno korist prebivalstva.

Znatni prispevki v višini nad 1 milijon lir so
bili nakazani revnim občinam, da se jim omogoči
redno poslovanje.

Zaprseženi župani so bili imenovani v šestih
občinah in sicer: v Ljubljani, Novem mestu, Čr-
nomlju, Metliki, Kočevju in Logatcu.

Predvideno je, da bodo ustanovljeni tudi ob-
činski sovjeti. Pokrajinski svet, ki bo z ozirom
na razširitev fašističnega korporativnega sistema
obnovljen, bo prišel v kratkem s svojim uspešnim
delom.

9. Delovanje Nac. Fašistovske stranke

Nacionalna Fašistična Stranka, ki zaradi pose-
be organizacije pokrajine vključuje samo italijan-

izvajalni sloji možnost zastopati ne samo posebne
potrebe svojih kategorij, marveč tudi uspešno so-
delujejo pri hitri in koristni rešitvi predloženih
jim problemov.

Tudi pokrajinska združenja šol, javnih urad-
nikov, železničarjev, poštarjev in uslužbencev
državnih industrijskih podjetij delujejo z vno in
vidnimi uspehi.

Čeprav je tovrstno delovanje razumljivo z sta-
lišča obče človeške vzajemnosti, želim vendarle
omeniti nekatere pomembnejše akcije, in sicer:

a) Delovanje Pokrajinskega pomožnega zavoda,
ki je potom svojih občinskih zavodov temeljito
skrbel za ubožnejše sloje s tem, da jim je v
svojih obrednicah nudil hrano, živila, obleke,
prispevke za stanarino in za zdravila.

b) Pomoč prebivalstvu, prizadetemu radi vojnih
dogodkov, in sicer potom ustanovitve javnih
ljudskih kuhinj, potom razdelitve živil, oblek,
zdravil in polom začasne ureditve stanovanj.

c) Brezplačna prehrana revnim otrokom, prav
posebno s strani G.I.L.L.-a (nad 4000 dnevnih
obrokov), in s strani Pokrajinskega pomožne-
ga zavoda (nad 500 dnevnih obrokov).

d) Brezplačno razdeljevanje živilskih zavork in
daril ubožnim družinam s številnimi otroci ob
priliki »Praznika mater in otrok« in ob pri-
liki velikonočnih praznikov.

e) Odkup zastavljenih predmetov revnejših slo-
jev.

f) Izredne podpore najrevnejšim slojem.

Za gornje potrebe se bo porabilo v tekočem
letu okrog 11 milijonov lir. Delodajalci so prispe-
vali k gornjemu znesku vsoto lir 471.720.—.

Razširitev družinskih podpor je doprinesla
vidne ugodnosti delavcem in čim bodo razmere
dopuščale, bodo uvedene tudi v korist kmečkih de-
lavcev, ki so trenutno še izvzeti od gornje ugod-
nosti.

Pri tej priliki moram tudi omeniti ustanovitev
Pokrajinske Zveze Državnega zavoda za zaščito
mater in otrok, ki bo nudila svojo uspešno pomoč
materem pred in po porodu in prav tako deci, z
ureditvijo oskrbovališč, posvetovalnic in domov za
zaščito dece in mater.

Ze za tekoče leto je v to svrhu predviden iz-
datek približno treh milijonov lir, katere je naka-
zal Državni zavod iz Rima.

7. Javna prosveta in izobrazba

Resnično prizadevanje Fašistične vlade za slo-
vensko šolo in prosveto je očitno in vidno ne samo
spričo visokih zneskov, ki so določeni za izpolni-
nitev univerzitetnih stavb, o katerih je bil že preje
govor, znatnih prispevkov dovoljenih kulturnim
ustanovam (omenjam prispevek v znesku L. 200.000
Glasbeni Matici), letnih stipendij za nadaljevanje
univerzitetnih študij, ter končno znatnih prispev-
kov dovoljenih Operi in Drami, ki so jima omogo-
čili, da lahko nadaljujeta s svojim delovanjem.

Jasno je, da morajo tako šola kot tudi ostale
slovenske kulturne institucije, upoštevajoč koliko
jim je bilo podeljenega, lojalno in koristno sodelo-
vati z italijansko šolo in italijansko kulturo.

ske državljane, in torej ni ustanovila nikake poli-
tične organizacije za Slovence, razvija v korist
prebivalstva ogromno podporno delovanje, ki je v
vsakem pogledu zaslužno in katero visoko ceni
tudi prebivalstvo samo.

Omenjam dobrodelno delovanje Fašističnih že-
na, Fašijev in podpornih odborov stranke, kamor
se prebivalstvo z zaupanjem obrača za najrazlič-
nejše nasvete in potrebe; ter G.I.L.L., ki je stal-
no razvijala svoje obširno delovanje na vzgojnem,
kulturnem, športnem in razvedrilnem polju in
šteje danes nad 7000 članov.

Omeniti moram podporna akcije, predvsem
potom šolskih kuhinj, o čemer je bilo že govora, in
potom letnih taborišč, ki bodo letos še bolj raz-
širjena.

Omembe vredna je tudi ustanovitev Moškega
vzgojilišča, ki nudi gostoljubnost okrog 100 sloven-
skim otrokom ubožnih družin in otrokom, ki se
nahajajo v izrednih družinskih okoliščinah.

Uspešno je podporno delovanje Univerzitetne
organizacije, ki šteje približno 400 članov.

Velikega pomena je razvedrilno delovanje Do-
polavora; stalno se širi delovanje C. O. N. I.-ja in
zelo je upoštevano delovanje Odseka kmečkih go-
spodinj, tovarniških in obrtniških delav.

Nad vse hvale vredno je delovanje Stranke v
korist naših slavnih Oboroženih sil.

Takšno delovanje se bo nedvomno nadaljevalo
in stopnjevalo v smislu navodil Tajnika Stranke,
Ekscelence Karla Scorzee, kateremu navdušeno vzli-
kamo naš alala.

Zaključne pomembne besede Eksc. Graziolija

Ekscelence, kameradi, gospodje!

Tu sem Vam, kot je bilo potrebno, na kratko
prikazalo, kar je izvršil režim. — Po fašističnem
običaju sem Vam navedel številke in konkretna
dejstva, ki jih ne more nikdo zanikati.

Za izvršeno delo želim dati javno priznanje
svojim neposrednim sodelavcem, hierarhom, obla-
stem, upravnikom in voditeljem, urednikom dnev-
nih časopisov in domačih periodičnih revij, ki so
lojalno sodelovali; enako tudi zdravemu delu slo-
venskega prebivalstva, ki je s svojim lojalnim ve-
denjem pokazal, da zna ceniti izvršeno delo in je
ob raznih prilikah jasno in dejansko priznal svojo
globoko hvaležnost Duceju in Fašistični vladi.

Posebej izrekam iskreno zahvalo Ekscelenci
Gambari za njegovo osebno neprekinjeno in uspeš-
no sodelovanje, kakor tudi sodelovanje Oboroženih
sil, pri reševanju življenjskih problemov pokrajine.

Na to, kar sem povedal, opozarjam slovenske
poštene in dobro misleče moše in žene.

Bolj kot besede postavljajo številke in dejstva
na najjasnejši način na laž to, kar trdi goljufiva
in zavratna komunistična propaganda in tisti, ki so
se v dobri ali slabi veri izkazali za orodje te pro-
pagande, stremeče za tem, da zastrupijo slovensko
ljudstvo in ogrozi njegovo bodočnost.

Napram ustvarjajočemu delu, ki ga je izvršila
vlada, obstoja, kar je sedaj popolnoma očitno, raz-
diralno delo tako zvanih »osvoboditeljev slovenske-
ga ljudstva«.

Umori, grozotni zločini proti duhovščini, mo-

žem, ženam in otrokom, uničenje celih družin, po-
žigi cerkva, šol in celih naselij, moške in žene pod
smrtno kaznijo pristiljeni, da se pridružijo njho-
vemu zločinskemu delu, živina in drugo imetje,
ki so ga skozi rodove z znojem pridobili slovenski
kmetje, pokradeno; naprave, ki predstavljajo ne-
pogrešljivo imetje slovenskega ljudstva, uničene.

Iz teh dejstev je jasno razvidno, kaj bi se bilo
sgodilo, če bi bili tako zvan »osvoboditelji sloven-
skega ljudstva« mogli uresničiti svoje zločinske
nachte na tem ozemlju. Gotovo je to mnogim, ki
poprej niso hoteli spregledati, odprlo oči in ti so
v svarilo ne samo sedanjemu rodu, ki je deloma
občutili žalostne posledice, temveč tudi prihodnjim
rodovom.

Mi, ki smo se takoj po vojni leta 1918. soper-
stavili komunizmu in ga udušili, se nismo čudili
temu grozotnemu in nečloveškemu delu, kajti kri-
minalnost je prava podlaga komunističnega režima.

Se pred nekaj dnevi so časopisi za tiste, ki radi
pozabijo, pisali o umorih, ki so jih komunisti iz-
vršili v sovjetski Rusiji, in potem načrtno nada-
ljevali v malih okupiranih baltskih republikah, v
Besarabiji in na poljskem ozemlju.

Je to ista kriminalnost, ki je izžvala pokolj
deset in deset tisočev poljskih častnikov in drugih
državljanov; je to ista zlobna kriminalnost, ki vodi
anglo-ameriške bande k razdejanju mest in kra-
jev brez obrambe, ki merijo predvsem na cerkve,
bolnišnice, zavetišča in katerih letala se spuščajo,
kadar so docela gotova pred našim napadom, v ni-
žino zalo, da more neoboroženo prebivalstvo, žene
in otroke.

In tako se se tudi Anglo-Amerikanci oprede-
li k »branilcem svobode ljudstev in evropske ci-
vilizacije«.

Gospodje,

do leti sta pretekli, kratka, a dogodkov in
dela polna doba. — Veliko vode je preteklo pod
mostovi Save in Ljubljanice, veliko resnic je pro-
drlo in veliko laži je bilo razkrinkanih, veliko »ko-
munističnih republik« je obstajalo samo v domiš-
ljiji tistih, ki so si jih izmislili.

Slovenski moške in žene!

Ne zaupajte onim, ki Vas hočejo odtrgati od
skupne vere, od ljubezni do Vaše družine, od plod-
nega in mirnega dela v Vaših delavnicah in na
Vaših poljih.

Tudi ne zaupajte onim, ki s lažnimi optimi-
stičnimi vestmi skušajo ustvariti zmešnjava in ne-
izogibno razočaranje.

Samo ena živa in resnična stvarnost obstoja da-
nes, kot je obstajala včeraj in kot bo obstajala v
bodoče: Fašistična Italija s svojim orožjem, s svojo
pravico in človekoljubnostjo, toda tudi s svojimi
trdimi in neizprosni zakoni Rima proti vsakemu,
ki ogroža njeno suverenost in njen ugled; široko-
grudna proti vsakemu, ki je lojalen, ali skrajno
odločna, da udari vsakega, ki skuša pozvračiti nered
in motiti mirno žitljenje ljudstva.

V tem pogledu naj nihče ne dvomi, zlasti pa
ne oni, ki so se pred kratkim vrnili v svoje do-
move in katerih se bo goljufiva komunistična pro-
paganda brez dvoma lotila.

Slovenske žene in moške! Fašistična Italija ima
ne samo kot zmagovalka — temveč tudi zaradi
vesega, kar je za Vas storila, sveto pravico, da za-
hleva od Vas ne le lojalnost in spoštovanje, mar-
več tudi popolno sodelovanje.

Fašistična Italija, ki se pripravlja, da vstopi
v svoje četrti vojni leto z vsemi silami in z vsemi
svojimi energijami, tesno zbrana okoli Nj. Vel.
Kralja-Cesarja, okoli svojega Duce-ja, je z isto go-

Zahvala ljubljanskega župana

Vaše Ekscelence! Gospodje!

Za tako temeljit obračun, ki vsemu sloven-
skemu ljudstvu predločuje tista dejstva, ki jih
sovražniki ljudstva zlobno skušajo tajiti in pre-
tvoriti v nasprotje, prosim Vašo Ekscelenco, da
Vam smem izraziti najvdačnejšo zahvalo prisotnih
in velike večine pošteno mislečih in lojalnih Slo-
vencev.

Globoko v naša srca segajoče besede, ki ste
jih, Ekscelence, pravkar naslovili na nas, nam vsi-
ljujejo vprašanje: Kaj bi se bilo pač zgodilo z na-
mi, ako nam ne bi bila pred dvema letoma fa-
šistična Italija rešila etničnega obstoja, ako bi ne
bili takrat dobili tako odličnega predstavnika fa-
šistične vlade v osebi Visokega komisarja in prav
tako uglednih visokih poveljnikov slavnih italijan-
skih čet in naše hrabre protikomunistične milice?

Odgovora na to vprašanje se moram pri tej
slovesnosti držati, kajti vsem navzočim in meni
samemu manjkajo pojmi in besede, da bi orisali
od židovske mržnje organizirani pekeli.

Pač pa se moramo spomniti tistih, ki so pre-
prečili, da naše ljudstvo in naša lepa dežela ni
bila popolnoma uničena.

V prvi vrsti gre naša hvala slavnim junakom,
padlim za pravičnejši svetovni red na frontah, ter
junakom in žrtvam, ki so padli na naših domačih
tleh.

Polni spoštovanja prosimo Vašo Ekscelenco,
da tolači našo zahvalo in zagotovilo naše zve-
stobe in vdanosti Njegovemu Veličanstvu Kralju
in Cesarju.

Vašo Ekscelenco prosimo, da sporoči naše hva-
ležno spoštovanje za vse podeljene nam dobrote
prvemu borcu in voditelju za novi svetovni red,
velikemu Duceju Italijanskega naroda.

Nadalje velja naša hvala v prvi vrsti Njegovu
Ekscelenci Visokemu komisarju Emiliju Grazioli-
ju (živahno odobravanje), ki je pri vsej strogosti,
potrebni za upravo v vojnih časih, pokazal tako
plemenito razumevanje in vzvišeni čut rimske
človečnosti do našega ljudstva, posebno še do naj-
siromašnejših, da mu dolgujemo iskreno hvalež-
nost in odkritosrčno spoštovanje.

V zgodovini slovenskega naroda je to pač prvi
in edini primer, da si je mož, predstavnik vlade,
ki je ljudstvu varljivo prikazana kot sovražna, ta-
ko hitro pridobil njegovo neomejeno spoštovanje
in ljubezen.

Pri tej priložnosti se zahvaljujemo tudi vsem
sodelavcem Njegovе Ekscelence Visokega komisar-
ja, ki so se požrtvovalno in nesebično trudili za
blaginjo in red v pokrajini.

Jasne besede — jasna pot

Ljubljana, 3. maja.

Besede, ki jih 'je izrekel Ekscelence Visoki
komisar kot najvišji predstavnik oblasti v Po-
krajini na zbrane zastopnike v vladni palači v
ponedeljek dopoldne, ko se je slavila druga ob-
letnica ustanovitve Ljubljanske pokrajine, so ta-
ko važne in pomembne, da je prav, če jih še po-
sebej podčrtamo. Naj ve slovensko ljudstvo v Ljub-
ljanski pokrajini, da so te besede izraz trdne volje
režima za vso dosedanja in bodočo politiko v naši
pokrajini in da jih je treba resno vzeti v premi-
slek in jih vpoštevati v vsem delovanju in ne-
hanju na vseh poljih javnega in zasebnega živ-
ljenja.

Cisto prav, da so prve besede Ekscelence Vi-
sokega komisarja veljale spominu padlih žrtv,
tako Oboroženih sil, fašistične stranke in prсто-
voljnih protikomunističnih oddelkov, ki so se juna-
ško žrtvovali za obrambo našega življa, pa tudi
spominu onih neštevilnih žrtv, ki so padle kot
žrtve samovoljnih »osvoboditeljev slovenskega na-
roda«, te žrtve pa niso zagrešile nič drugega kot
da so hotele imeti pod okriljem velike Italije svo-
je življenje, katerega izživiljanje jim je bilo zlasti
sajamčeno na kulturnem polju.

Prehajajoč na gospodarsko in upravno življenje
v pokrajini je Ekscelence Visoki komisar navedel
podatke in dokaze, ki govorijo tako jasno sliko, da
bi jih morale imeti slovensko ljudstvo vsak dan
pred seboj in se zavedati njih važnosti. To so
predvsem številke o prehrani. Naša pokrajina se
je aprila leta 1941 znašla pred praznimi zalogami
in slabo razvito kmetijsko proizvodnjo, tako da je
pretela največja nevarnost za redno funkcioniranje
prehrane in čisto pravilno je poudaril Visoki ko-
misar, da bi brez pomoči, ki jo je poslala Italija,
bila Slovenija naravnost prepuščena gladi. Z iz-
redno naglico so bili organizirani dovozi živil v na-
šo pokrajino iz Italije, ki je sama morala uvesti
vojno gospodarstvo na polju prehrane, pa se je

lovostjo kot včeraj, odločena doseči, za ceno katere
koli žrtve varno bodočnost svojega naroda, varnost
evropske civilizacije ter zmago, ki je od Duceja
postavljeni cilj.

Fašistična Italija se bo vrnila v svoj oddaljeni
imperij, kjer stoji kot sigurna straža njeni slavni
padli, ki jih vodi nepremagani duh vojskovodje
Amedea Savojskega, Duca d'Aosta.

Ni nikakega dvoma o izidu boja med zlatom
ter kredo, med komunizmom in njegovimi židov-
skimi in plutokratskimi podložniki ter proletar-
skimi narodi, med barbarstvom ter tisočletno ci-
vilizacijo.

Slavne Oborožene sile Fašistične Italije, nacio-
nalno-socialistične Nemčije, Japonske in zavezniških
narodov Trozeve, ki se borijo junaško na vseh
bojiščih poljih sveta, vedo, da jim je zmaga zagoto-
vljena, ker jim to jamčijo dosedanje osvojitve, nji-
hova lasna sila, mogočna sredstva, s katerimi raz-
polagajo in predvsem genij njihovih velikih vodij.

Gospodje župani in komisarji občin!

Ko se vrnete na svoje domove, izročite moje
prirčne pozdrave in iskrene želje prebivalstvu,
toda predvsem ohranite v svojih arhivih in vcepite
tudi v srca prebivalstva vero v živo in delujoče
dejstvo Fašistične Italije na tem ozemlju in v si-
gurnost njene zmage.

Katoliški, Imperialni in Fašistični Rim je večni.

Ekscelence, tovariši, gospodje!

POZDRAV KRALJU! POZDRAV DUCEJU!

Besede Eksc. Graziolija je čisto prekinje-
valo odobravanje in ob koncu je bil govor po-
zdravljen z živahnim vzklikanjem. Takoj nato
je Zvezni Tajnik Orlandini naslovil na Visokega
komisarja pozdrav in zahvalo Črnih straj v
Ljubljani in je pri tem opozoril na delo, ki ga
je opravil zastopnik fašistične vlade za razmah
nove pokrajine. Za Zveznim Tajnikom je govo-
ril župan general Rupnik, ki je rekel:

Ob strani Njegove Ekscelence Graziolija stoji
kot vodja oborožene sile Njegova Ekscelence ge-
neral Gastone Gambara (izredno odobravanje),
vojak v klasičnem pomenu besede, izkušen in ne-
premagan borec, strah vseh požigalec in bandi-
tov še izza protiboljševske vojne v Španiji, toda
tudi resnični vitez in pravi kavalir, ki si ni pri-
dobil samo sre svojih vojakov, temveč s svojo člo-
večnostjo, s svojo prizadevnostjo za pomoč in z
zaščito, ki jo je vedno nudil revežem, bliskovito
tudi srca in spoštovanje slovenskega ljudstva.

Ko izrazimo Njegovu Ekscelenci našo prisrčno
zahvalo, se zahvaljujemo tudi vsem njegovim po-
drehajnim častnikom, vojakom in slovenskim pro-
stovoljnimi milicnikom.

Zavedajoč se, da bi bil od plutokratskih ži-
dovskih sovražnikov vsega sloveštva zaželeni pro-
pad Evrope tudi propad oziroma popolno uniče-
nje pobožnega, marljivega, nadarjenega in pri-
zadevnega slovenskega ljudstva, se v polnem za-
upanju in neomajni veri v Boga ter v gotovosti,
da bo zmagala Italija in njeni zavezniki, z zaupa-
njem izročamo zaščiti in vodstvu fašistične Italije
ter hočemo sodelovati z vsemi močmi kot dostojni
in lojalni sodelavci za lastni blagor, za srečo drža-
ve in za blaginjo Evrope.

Prav posebno prosim Ekscelenco Visokega ko-
misarja, da blagovolji sporočiti izraze naše vda-
nosti še danes s telegramom Veličanstvu Kralju
in Cesarju ter Duceju.

Tem besedam so se vsi navzoči z navdušenjem
priključili ter z odobravanjem pokazali svojo hva-
ležnost in vdanost.

Tudi silne in odločne besede ljubljanskega
župana so bile sprejete z živahnim odbrava-
njem in vzklikanjem. Visoki komisar je izrekel
besede zahvale Zveznemu Tajniku in generalu
Rupniku in potem ko je Zvezni Tajnik Orlan-
dini odredil pozdrav Visokemu komisarju, je
ta poveljeval pozdrav Kralju in Duceju.

Po poročilu je Visoki komisar priredil ko-
silo županom in občinskim komisarjem in ob
koncu kosila se je pogovarjal z vsakim od njih.
V imenu vseh navzočih se je Visokemu ko-
misarju s prisrčnimi besedami zavalil komisar
občine Smihel—Stopiče (Novo mesto) dr. Švaj-
ger. V svojih besedah je zlasti podčrtal stalno
zanimanje Eksc. Graziolija za vse občine, tudi
za najmanjše in podčrtal njegovo prisrčno
dobrotnost do zastopnikov kmečkega prebi-
valstva.

vendar v enaki meri kot za vse preostale pokra-
jine v državi pobrigala za prehrano naše pokra-
jine in tako pravilno izvajala svoja načela, ki so
bila poudarjena

Sovjeti zopet odbiti pri Kubanju

V aprilu je bilo sestreljenih 1072 letal - Nemške sile so v aprilu potopile 63 trgovskih ladij s 423.000 tonami, eno letalonosilko, eno križarko, pet rušilcev, štiri podmornice in sedem hitrih čolnov

Hitlerjev glavni stan, 3. maja. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Pri kubanskem mostišču so bili tudi večeraj Sovjeti, ki so napadali v več valovih, vrženi nazaj s hudimi izgubami.

Meseca aprila je sovjetsko letalstvo izgubilo 1072 letal. Od teh sta bili 902 letali sestreljeni v letalskih bojih, 121 jih je sestrelilo protiletalsko topništvo, 10 pa čete kopne vojske in enote vojne mornarice. Ostala so bila uničena na tleh.

Na tuniški fronti so bili krajevni sovražni napadi zavrženi deloma v protisunkih.

Pri napadih sovražnih letalskih sil proti nizozemski obali in zapadno obmejno ozemlje, je bilo sestreljenih 11 angleških letal pri 3 lastnih izgubah. Nekatera sovražna letala so preletela preteklo noč vzhodno Prusijo. En bombnik je treščil na zemljo.

V borbi proti angleškim in severoameriškim pomorskim zvezam je vojna mornarica v mesecu aprilu potopila 63 trgovskih ladij s skupno 423.000 tonami, od katerih so jih podmornice same potopile 415.000 ton in torpedirale 18 nadaljnjih ladij.

Letalstvo je deloma hudo poškodovalo deset trgovskih ladij.

Tudi v borbi proti sovražnim bojnim ladjam sta bila vojna mornarica in letalstvo zelo uspešna. Podmornice so potopile eno letalonosilko, eno križarko, tri rušilce in eno podmornico. Druge nemške pomorske oborožene sile so uničile dva rušilca, tri podmornice in 7 hitrih čolnov. Letalstvo je potopilo dve podmornici in en hitri čoln. Dva sovražna rušilca, en lovec na podmornice, 11 hitrih čolnov in en stražni čoln so bili poškodovani.

Berlin, 3. maja. AS. Aprila je angleško letalstvo po izjavah političnih berlinskih krogov napadalo skoro izključno civilno prebivalstvo v Nemčiji. To se da popolnoma jasno sklepati iz ugotovitev, kajti bombe so rušile povsod zasebne hiše, šole, cerkve in bolnišnice. V desetih aprilskih nočeh, ko je sovražnik napadal nemško ozemlje, je zgubil najmanj 233 bombnikov, med katerimi je bilo 80% najnovejših štirimotornikov. To pomeni izgubo najmanj 1600 članov posadke, to je izbranega in popolnoma izučena letalskega osebja. V Berlinu naglašajo, da takih izgub ni mogoče dolgo prenašati, četudi bi bilo angleško letalstvo v resnici najmočnejše na svetu.

Seja medministrskega odbora za avtarkijo

Rim, 3. maja. AS: V soboto popoldne ob 17 je ministrski odbor za avtarkijo pod Ducejevim predsedstvom nadaljeval z razpravo o pooblastilih za ureditev novih važnih industrijskih naprav.

Navzoči so bili: tajnik stranke, ministri za promet, kmetijstvo, za korporacije, za javna dela, za izmenjavo in valute, za vojno izdelavo, državni podtajnik v finančnem ministrstvu, general Fazi za vrhovno poveljstvo, predsednik narodnega sveta za raziskavanje, guverner italijanske banke, tajnik komisije za obrambo ter tajnik medministrskega odbora za vzporeditev preskrbe, razdeljevanja in cen. Dalje so bili tam generalni ravnatelj korporacijskega nadzornega urada dr. Pellegrini in inž. Magliaccio iz ministrstva za korporacije ter kapitan bojne

ladje Gaetano Caligiuri v imenu vrhovne obrambne komisije.

Na sejah so pretresali vsega 114 vlog, od katerih so jih 80 sprejeli, 20 zavrnili, ker niso odgovarjale temeljnemu navodilu, 13 pa odložili, ker trenutno ni pereče vprašanje o postavitvi naprav, za katere so bile vloge dane.

Duce je dal točna navodila za razvoj vseh industrijskih panog in za boljše izkoriščanje naprav in surovin. O posameznih vlogah je poročal minister za korporacije, v razpravo pa so posegali minister za vojno izdelavo, prometni minister, minister za javna dela, kmetijski minister, minister za valuto in izmenjavo, tajnik komisije za obrambo, predsednik narodnega sveta za raziskavanje, tajnik medministrskega odbora za vzporeditev preskrbe in glavni ravnatelj v korporacijskem nadzornem uradu.

Sestanek Hitler-Bastianini-Laval

Berlin, 3. maja. a. O italijansko-nemških razgovorih s predsednikom francoske vlade Pierrefem Lavalom objavlja nemška uradna agencija naslednje podrobnosti: Francoski ministrski predsednik Pierre Laval je pretekli četrtek popoldne s svojim spremljevalcem prisel v Hitlerjev glavni stan. Italijanski državni podtajnik za zunanje zadeve Bastianini je bil že pred njim tam. Nemški zunanji minister von Ribbentrop je pozdravil italijanskega državnega podtajnika za zunanje zadeve in predsednika francoske vlade ter je imel nato svoj prvi razgovor s tema državnikoma.

Popoldne je Hitler v navzočnosti zunanjega ministra von Ribbentropa in italijanskega državnega

podtajnika Bastianinija sprejel predsednika francoske vlade na dolg skupni razgovor, ki je vsega skupaj trajal kakor tri ure.

V četrtek zvečer je nemški zunanji minister von Ribbentrop priredil večerjo na čast udeležencem tega sestanka. Udeležili so se državni podtajnik Bastianini s veleposlanikom Alfierijem, francoski ministrski predsednik Laval s veleposlanikom De Brinonom, z nemške strani pa nemški veleposlanik v Rimu von Mackensen, odpravnik poslov v Parizu, Schleier ter minister Paul Schmidt iz zunanje ministrstva kot tolmач.

Se isti večer sta se predsednik francoske vlade in italijanski državni podtajnik odpeljala domov,

Pozdrav Zveznega tajnika Eksc. Grazioliju

Včeraj zjutraj je Zvezni tajnik v spremstvu župnice ženskih fašistov, podtajnikov, direktorja, podtajnika ljubljanskega fašija in zveznih inšpektorjev prišel v vladno palačo in prinesel pozdrav Črnih srajc pokrajine Visokemu komisarju ob priliki druge obletnice ustave in priključitve pokrajine. Zvezni tajnik O. Orlandini je povzdigoval delo, ki ga je opravil Eksc. Grazioli za sprehod nove pokrajine po visokih Ducejevih navodilih, izražajoč istočasno vnuemo fašistov, ki so imeli in imajo čast sodelovati z njim pri plodovitem delu, ki ga raz-

vija režim v tej novi zemlji. Visoki komisar se je zahvalil za pozdrav in naglasil duha sodelovanja oblasti, uradništva, ekspertov in tistih Italijanov, ki žive in delajo v novi pokrajini, ponosni, da na tem področju kot fašisti prispevajo k temu svojememu delu, ki ga Duce gradi za bodočost Domovine. Zvezni tajnik je porabil to priložnost in je predstavil Eksc. E. Grazioliju novi zvezni direktorji s člani, s katerimi se je prisrčno pogovarjal. Sestanek se je pričel in zaključil s pozdravom Duceja. Visoki komisar sprejel

Visoki komisar sprejel zastopstvo ljubljanske občine

Župan general Rupnik izroči lepo umetniško darilo Visokemu komisarju

Ljubljana, dne 3. maja.

Župan Ljubljane general Rupnik je hotel izraziti ob obletnici izrazito javno vdanost občine Visokemu komisarju in je danes v spremstvu podžupana comm. Tranchide, glavnega tajnika občine Jančigaja in mestnega fizika dr. Rusa prišel v Vlado palačo, kjer je odposlancem sprejel Eksc. Grazioli. Župan je izrazil hvaležno misel na Duceja in je izrekel Visokemu komisarju najprisičnejšo hvalečnost za

njegovo delo v korist občine in za njegovo trajno zanimanje za vse njene zadeve. Zlasti se mu je zahvalil za njegovo stalno skrb za najpotrebnejše člane prebivalstva in v znak teh čustev sprejel darilo vdanosti in se je županu ter njegovim sodelavcem zahvalil ter izrazil svoje zadovoljstvo nad stalnim in vztrajnim delom sodelovanja, ki se ob vsaki priliki kaže za dobro prebivalstva in mesta. Visoki komisar se je nato pogovarjal z navzočimi.

Ognjeni krst letalskega polka v Tunisu

Rim, 3. maja. AS. Pred kratkim je bil ustanovljen prvi napadalni polk Kraljevskega letalstva, ki si je nadel slavno ime »Amadeo d'Aosta« in je že prestal svoj ognjeni krst na tuniškem bojišču.

V nekem izredno kritičnem trenutku so si padali tega polka nadeli nalogo, ki sega preko meja njihovih zmogljivosti in so se z velikim navdušenjem in požrtvovalnim duhom vrgli v boj. Polk, ki mu je odkazano delovati izključno na področjih, ki zanimajo letalsko delova-

nje, ima posebne naloge, ki so bistveno v zvezi z napadalnimi in obrambnimi nastopi glede naprav po letališčih, vzletiščih, letalskih lopah in podobno, kakor tudi organizacijo in neposredno izkoriščanje letališč, ki jih je sovražnik opustil ali so mu bila vzeta. Polk je urejen takole: poveljstvo, bataljon »Loreto«, bataljon padalcev in četa skladiščnikov. Bataljon »Loreto« se prevaža normalno z letali in njegova naloga je, tvoriti posadko in obrambo letališč, ki so jih že zavzeli drugi oddelki.

Deset sovjetskih divizij napada ob Kubanju

Napad je bil strt in obrambni zid je ostal nedotaknjen

Berlin, 3. maja. AS. Prejšnji teden so Sovjeti na kubanskem bojišču začeli z napadi na vsej fronti, zlasti na dvanajsetih poglavitnih odsekih. Vendar niso nikjer uporabili večjih skupin kakor en bataljon. Sovjeti so s tem le tipali, iskajoč slabe točke v nasprotni razvrstitvi. Rusko letalstvo pa je ves čas oviralo nemške bombnike, pa tudi napadalo nemške prve bojne vrste, topniške postojanke in razna središča na tem bojišču. Ogenj topov vseh kalibrov je divjal in začel večji napad, ki se je usmeril proti Krimskaji. Ob zori naslednjega dne so divjali boji v smeri proti Novorožicku, kakor tudi Tmerjuku ob azovski obali. Za močnimi tankovskimi skupinami so prihajale brigade za brigadami in polki za polki. Računa se, da so Sovjeti že prvi dan napadali z najmanj 10 divizijami. Nemci in Romuni so

prilili sovražnika k ustavitvi še preden je dospel v glavne obrambne črte. Le na enem zelo majhnem odseku je sovražnik oklepal klin predrl, toda nemški strelci so z minometali in strojnimi vtrajali ob bokih in uničili glavni del sovražnikove pehote, ki je vdrla za tanki. Topovi so nato uničili vse sovjetske tanke brez izjeme. Proti večeru je bila obrambna črta nedotaknjena in v oblasti branilcev, prostor pred njo pa je bil posejan z mrtvici in ranjenci. Prvi del te bitke se je končal z obrambnim uspehom za Nemce in Romune. Sovražnik je na tem mestu uporabil velike sile, ki jih nikakor ni mogoče primerjati z onimi pri prejšnjih ruskih ofenzivah. Nemško letalstvo deluje brez prestopanja in napada vso pokrajino pred Krimskaji, vsak kraj, vsako cesto in vsako severnokavkasko železnico.

Von Papen se je vrnil v Ankaru

Carigrad, 3. maja. AS: Nemški veleposlanik v. Papen, ki se je bil predvčeršnjim vrnil z dopusta, se je včeraj udeležil začetka razstave nemške arhitekture. Zvečer je odpotoval v Ankaru.

Admiral Robert bo branil Martinique

Buenos Aires, 3. maja. a. Iz Washingtona poročajo, da je francoski guverner na otoku Martinique admiral Robert izjavil spričo težnje Zdru-

ženih držav, da bi se polastile tamkajšnje skupine vojnih ladij, da se bo upr vsakemu nasilju in da bo dal rajši potopiti vse francoske in trgovske ladje, med katerimi so tudi tri petrolejske, ki so v zalivu Port de France.

Nesreča generala Lutzeja

Berlin, 3. maja. AS: Načelnik glavnega stana nemških napadalnih oddelkov (SA) Viktor Lutze je postal v soboto popoldne žrtev avtomobilske nesreče blizu Potsdama in je dobil hude poškodbe. Hitler je ponesrečencu poslal sporočilo, da mu želi takojšnjega ozdravljenja.

Sovjetsko-poljska kriza še ni rešena

Stockholm, 3. maja. AS: Sovjetsko-poljska kriza še ni prešla in v Moskvi se razvija živahno diplomatsko delovanje. V Londonu se s skrbjo sprašujejo, kakšno ceno bo Moskva zahtevala od poljske begunske vlade, da bi prišlo do poravnave spora, če je to sploh mogoče. Ni izključeno, da bo sovjetska vlada izvedla svojo grožnjo in ustanovila v Rusiji novo poljsko vlado. Sikorski je dobil zagotovila zvestobe poljskih borbenih oddelkov in je ugotvil v angleških očeh svoj ugled, ki je že padal. Značilno je, da je predsednik lord-ske zbornice Henderson na proslavi poljskega narodnega praznika v londonskem »Coliseum« zelo

laskavo govoril o Sikorskem in je v Churchillovem imenu izrazil upanje, da bo videl »veliko in neodvisno bodočo Poljsko«. Popolnoma drugega mnenja pa so laboristi in komunisti, ki so grozili poljski vladi. Laboristični poslanec Pritt je dejal v govoru v Unsfildu, da je »vlada poljskih reakcionarjev v Londonu nevedna poljskega naroda«. Poljski tisk v Londonu se še vedno odločno in krepko izraža proti Rusom in angleška cenzura je morala črtati dolge stavke iz člankov v raznih poljskih listih. V Londonu se je včeraj razširila še nepotrjena novica, da se bo Litvinov na svojem potovanju v Moskvo ustavil v Londonu.

Zavezniško uradno poročilo o zagrizeni obrambi v Tunisu

Lisbona, 3. maja. a. Uradno poročilo zavezniškega vrhovnega poveljstva v Severni Afriki pravi: »Nasprotnik na nobenem odseku ni odjenjal z odporom. Bori se zagrizeno ter do skrajnosti izkorišča vse prednosti, ki mu jih dajejo dobro utrjene topniške postojanke. Jasno je, da je odločen braniti sleherni meter svojega afriškega mostišča.«

Švedska ladja zadela v angleško mino

Stockholm, 3. maja. AS. Švedska ladja »Narvik« se je potopila v Severnem morju, ker je zadela ob mino. Posadka 38 mož je bila rešena. Londonski dopisnik lista »Svenska Dagbladet« poroča, da bo po prepričanju londonskega tiska ter tamkajšnjih vojaških krogov angleško letalstvo nadaljevalo s polaganjem min v Severnem in Baltičkem morju. Na Švedskem je to poročilo povzročilo razburjenje, kajti izkušnje kažejo, da angleški letalci ne spoštujejo več obalnih voda in čisto celo tudi švedskega ozemlja ne, tako da so angleške mine zadale že precej izgub mornarici nevtralnih držav.

Rušilec »Deverley« potopljen

Lisbona, 3. maja. AS. Angleška admiralteta poroča, da je bil potopljen rušilec »Deverley«, eden izmed 50 rušilcev, ki jih je Anglija dobila od Amerike. V Ameriki se je imenoval »Branch«. Imel je 1190 ton in 120 mož posadke.

Trenja med Sovjeti in Amerikanci v Iranu

Ankara, 3. maja. AS. V Iranu so si Sovjeti v laseh z Amerikanci. Pri sovjetskem poslanstvu v Perziji je bil namreč organiziran poseben urad za vsi mogoče sovjetsko propagando. Naglica, a katero je Moskva organizirala v Iranu svojo propagando in začela odkrito napadati ameriško kapitalistično izkoriščanje, je zadala hude skrbi ameriškim krogom v Teheranu. Da bi zaustavili politično prodiranje Moskve tudi v tisti del, ki ga niso za-eedle sovjetske čete, so ameriške oblasti zahtevale od iranske vlade, naj prepove sovjetsko propagando, ki je v nasprotju s sedanjo cenzuro.

Naročajte »Slovenca«!

Majski odklanja posvete z Edenom

Lisbona, 3. maja. AS. Po poročilih diplomatskega dopisnika lista »Exchange Telegraph« so angleško-ameriška pogajanja z Moskvo za poskus sprave spora s Sikorskimi na mrtvi točki. Majski se o tej zadevi ni hotel prav nič razgovarjati z Edenom. Litvinov pa je v Washingtonu izjavil, da nima nikakega tozadnega pooblastila ter je sporočil, da bo v kratkem odgovoril v Moskvo. Očividno je torej, da Stalin odklanja posvete z Angloamerikanci glede tega vprašanja in zato tudi ni upanja, da bi bilo to vprašanje v kratkem rešeno. Poljski krogi v Londonu smatrajo, da Stalin v Moskvi že ustanavlja novo poljsko vlado. Treba bo le še počakati, če si bosta London in Washington pustila vsiliti voljo Moskve.

Sovjeti proti katoliški veri in Vatikanu

Stockholm, 3. maja. AS: Iz Moskve poročajo, da tam s posebno vnuemo pospešujejo boj proti katoliški veri. V posebnem razglasu hujskajo na boj proti Vatikanu, boj, ki ga je treba voditi z vsemi silami. Vatikan je glavni sovražnik ljudstva. Razglas brezbožniške sovjetske organizacije jasno osvetljuje prizadevanja angleških in ameriških propagandistov, ki so trdili, da je Rusija danes država, ki ljubi vero, in da sovjetska vlada ni izdala nobenega ukrepa, ki bi zaviral verski razvoj na njenih ozemljih in na ozemljih, ki jih je zasedla sovjetska vojska.

Roosevelt moral poseči v stavko ameriških rudarjev

Washington, 3. maja. AS. Roosevelt je odredil, da mora prevzeti vlada vodstvo premogovnih rudnikov, v katerih rudarji stavkajo.

London proti Sikorskemu

Berlin, 3. maja. AS. V tukajšnjih političnih krogih pripominjajo, da je Litvinov potovanje v Moskvo padlo ravno v pravi trenutek, tako da bo lahko prinesel v Evropo avtentična poročila o stavki rudarjev v premogovnikih in o posledicah, ki jih bo imela ta stavka za vojno. Če se bo Litvinov ustavil tudi v Londonu in če je glavni vzrok njegovega potovanja rusko-poljski spor, bo mogoče znova ugotoviti, da je London proti Poljki in da so nekateri krogi zelo nenaklonjeni nominalni vladi Sikorskega. Tajnik železniških sindikatov je celo izjavil, da poljska begunska vlada izrablja azile pravico, katero je dobila v Londonu in da se moti, če misli, da bo lahko od tam vršila protisovjetsko propagando, kajti v tem primeru jo bo moral London pač izgnati z angleškega ozemlja.

(Nadaljevanje z 2. strani)

»logih problemov, ki so nujno potrebni pravične rešitve kot n. pr. ureditev bančnih, zavarovalnih in združenih zavodov.

V upravnem oziru je bilo poskrbljeno za mnoge zdravstvene oblike, ki dajejo najbednejšemu prebivalstvu pokrajine oporo in pomoč, da prebrodi težke čase. Zdravstvena pomoč je bila izvajana na široko in po vsej pokrajini, ki je že pokazala, kako ceni to delo Visokega komisarja, ki je tudi usmerjeno v pomoč najpotrebnejšim. Nisp pa bile pozabljene tudi kulturne ustanove, katerim je bila tudi posvečena velika skrb, za kar priča hvaležna vdanost prebivalstva. Končno je treba pri tem pregledu podčrtati še prispevek, ki ga daje stranka v naši pokrajini z njenim vsestranskim pomožnim in skrbstvenim delovanjem, ki tudi zasluži vso pohvalo.

Podatki, ki jih je navedel Ekscelenca Visoki komisar, so resnični in temelje na dejstvih, katerih se ne da zanikati. Fašistična Italija je s pomočjo svojih predstavnikov v naši pokrajini skrb-

la za red in pravičnost, skrbela za podpiranje potrebnih in pokazala v dveh letih toliko uspehov na raznih poljih javnega udejstvovanja, da je popolnoma na mestu hvaležnost vsega našega prebivalstva za vse, akur je bilo storjeno in da se more Ljubljanska pokrajina nadejati še uresničenja mnogih koristnih pobud, ki naj dvignejo gospodarsko in socialno ter kulturno stanje v pokrajini po preizkušeni smeri, po katerih se je tako delo že doslej izvajalo. Zaradi tega tudi kaže Ljubljanska pokrajina razumevanje za vse dosedanje delo ter je trdno prepričana, da se bo to delo nadaljevalo v korist našega prebivalstva, ki se zaveda z globoko hvaležnostjo vsega, kar je dobilo, in izražajo v zameno za to izvršeno delo tudi svoje lojalnost ter željo po smotrenem sodelovanju na vseh poljih, kjer je to potrebno, da se dosežejo čimvečji uspehi. To je trdna volja našega ljudstva, ki hoče v okrilju velike fašistične Italije, katere predstavniki na naših tleh, lasti pa Oborožene sile, delajo v korist naše pokrajine, živeti svoje življenje in pristopiti s še večjo vnuemo k skupnemu delu za obnovo in prehod v mirno čase.

Nov odlok glede službene namestitve

Rim, 1. maja. s. Uradni list je objavil vladarjev zakonski odlok, po katerem je v nasprotju z dosedanjimi določbami o službeni namestitvi prepovedano najemati moške od 16. pa do 55. leta za naslednje delovne službe: 1. za prodajalce vstopnic, garderobierje, čuvaje in snalilce v gledališčih, kinematografih in drugih javnih uprizaritvenih prostorih; 2. za snalilce vozov, lokalov in trgov (izvzeta je služba snalilca lokomotiv in lokomotorjev), pri izposoji blazin, v shrambah za ročno prtiljago na železniških postajah, toda vedno le, če je uslužbenec v tem delu normalno ali pretežno zaposlen; 3. za tekača in za prodajalca vozovnic pri mestnih prometnih podjetjih; 4. za

natakarja, garderobierja, za kuhinjske posle (izvzeta so kuharji), za vratarje v hotelih, zdraviliščih in javnih lokalih; 5. za kopališnega uslužbenca (izvzeta so le tisti, ki skrbijo za varnost kopalcev) in za strežnika v zdraviliščih, kopališčih ter v zavodih z zdravilnimi vodnimi vrelicami; 6. za trgovskega nameščenca v trgovinah s tekstilnim blagom, z oblekami, čevlji, umetnostnimi predmeti in dišavami ter za blagajnika pri vseh trgovskih podjetjih. Omenjena prepoved se ne nanaša na vojne pohabljenke ter na take, ki so postali invalidi v boju za narodno stvar in na delavske invalide. Odlok stopi v veljavo danes, 1. maja.

Besede voditelja nemške delovne fronte delavstvu za 1. maj

Berlin, 1. maja. s. V članku, ki ga je za praznik dela v Nemčiji napisal voditelj nemške delovne fronte dr. Ley, je podal pregled ogromnega dela, ki so ga v zadnjih letih opravili nemški in tuji delavci na vseh poljih, zlasti pa še na polju vojne industrije, dela, ki je v vsakem oziru oskrbelo nemške vojake na rajnih vojnijskih toriščih. Potem poudarja napore nemškega in zavezniških narodov, da s prepiranjem v zmago premagajo skupnega bogataško-boljševskega sovražnika. »Praznik dela v četrtem letu vojne,« končuje svoj članek dr. Ley, »je nekak simbol boja, ki ga biljejo Nemčija in njeni hrabri zavezniki za rešitev Evrope pred stoletnimi sovražniki, da bi ustvarili predpogoje za izvedbo načrta za gospodarsko, socialno in politično preureditev, ki jo bodo izvedle osne sile v korist vseh svobodnih in neodvisnih evropskih narodov.«

Berlin, 1. maja. s. Voditelj nemške delovne fronte dr. Ley je včeraj govoril na zborovanju Nemške delavske zbornice, ki je bilo v novi kance-

lerski palači, o predmetu: »Deset let življenja nemške delovne fronte.«

V začetku svojih izjav je govornik podal pregled dela, ki so ga v tem razdobju na vseh področjih opravile razne organizacije in ustanove, ki stoje na čelu velike centralne nemških delovnih moči. Posebno pozornost je posvetil organizaciji »Kraft durch Freude«, v kateri je vključeno milijonov in tisoč nemških delavcev. Potem je osvetlil v petih točkah razvoj in uspehe, ki jih je dosegla nemška delovna fronta, zlasti na polju oboroževanja, kar je nemškim oboroženim silam dalo možnost, zmagovalno nadaljevati vojno proti sovražnikom evropske celine.

»Naš načrt za sedanjí čas je,« je poudaril govornik, »pospešiti proizvodnjo, zaposliti čim več ženskih delovnih moči ter povečati vojno proizvodnjo.« Na koncu svojih izjav je dr. Ley dejal, da morajo vsi delavci po tovarnah in uradih predstavljati v tej vojni največjo silo narodne skupnosti in najpristnejši izraz nezlovoljive volje do zmage, ki preveva nemški narod.

Zbiranje japonskih sil ob Avstraliji

Stockholm, 3. maja. AS. Po poročilih anglosaškega vira pripravljajo Japonci veliko ofenzivo proti Avstraliji. Neko Reuterjevo poročilo iz Melbourneja pravi: »Avstralski vojni minister Forde je izjavil, da je na severu zbranih nad 200.000 Japoncev in da tamkaj gradijo toliko letališč, da bodo lahko uporabljali na Timorju, v Rabaulu ali na drugih krajih tega oddeska približno 1500 letal. Zbiranje te velike letalske sile je bilo organizirano v nekaj dneh. Na nekem zadnjem ogledniškem poletu je bilo ugotovljeno, da Japonci zelo hitro pripravljajo in utrjevanji teh letališč. Avstralska vlada izjavlja, da je pripravljena sodelovati proti smeli ofenzivi, za katero pa bi potrebovala mnogo bombnikov, lovskih letal in vojaštva. Pričakujejo, da se bo japonska ofenziva razvijala v smeri južnozahodno od Tibega morja. V avstralskih vodah se opaža tudi pospešeno de-

lovanje japonskih podmornic. Uradna izjava pravi, da samo še torci lahko mislijo, da Avstralija ni v nevarnosti.

Po drugi strani pa je imelo v Melbourneju velik vtis poročilo zavezniškega glavnega stana za južnozahodni Pacifik, v kateri je rečeno tudi naslednje: »Sovražnik je začel velike priprave, da samo še norci lahko mislijo, da Av-Manjkajo se podrobnosti, ki pa jih še ni mogoče objaviti vse dotlej, dokler bi jih sovražnik lahko izkoristil. Zaradi tega ne bo mogoče v časovnem zapovrstju poročati o teh dogodkih.« »United Press« razlaga to poročilo kot napoved začetka japonske ofenzive proti Avstraliji. Ni še mogoče ne potrditi ne zanikati tega mnenja, vsekakor pa avstralsko poročilo kaže, da položaj ni rožnat.

Iz nemške jeklarske industrije. Drugo največje podjetje nemške železarske in jeklarske industrije, Srednjenemške jeklarne, ki so bile doslej delniška družba, se bodo pretvorile v družbo z omejeno zavezo. Glavnica družbe znaša 75 milij. mark.

Sportni drobiž

Smuški znanstvenik je prejel Goethejevo kolajno. Pionir nemškega športa prof. Dr. W. Paulcke je bil odlikovan ob priliki svoje 70. letnice z Goethejevo kolajno za znanstvene zasluge. Pročeval je zlasti nevarnosti v gorah, tvorbo plazov, konec preteklega stoletja pa je bil med prvimi, ki so se posvetili uvedbi smučanja v vojsko.

Poveljstvo mornarice v Wilhelmshafenu je priredilo tekmo v teku na 20 km za maratonce. Med tekmovalci prvega razreda je zmagal višji narednik Bohner v 1 uri 11 min. 10 sek.

O odličnem francoskem plavalcu Zinsu čitamo, da je postavil v Toulouse-u odlično znamko v hrbtnem plavanju na 100 m. Z izidom 1:10,8 na 100 m se je povzpel med najboljše tekmovalce Evrope.

Danske plavalke, ki veljajo za najhitreše na svetu, so nastopile nedavno v Aarhusu. Ob tej priliki je postavila Nathansenova, ki jo lahko že zdaj smatramo za naslednjo Hvegerjevo, najboljši letošnji čas v prostem slogu na 100 m. Zmagala je s časom 1:07,6 min. Ker smo šele na pragu poletne plavalne sezone, je verjetno, da se ji bo posrečilo izbristati s tabele ženskih svetovnih rekordov Nizozemko van Oudenovo in tako bodo prešli vsi rekordi v prostem slogu v posest danskih plavalk.

Poročnik Hömke, član nemške rokometne reprezentance, se ni vrnil z bombnega poleta na sovražnikovo postojanko. Hömke je bil član berlinskega športnega kluba ATV.

Vremenska napoved 4. maja (torek):

Izboljšanje, mnogo sonca, toda v popoldanskih urah nekaj krajevnih padavin in nagujenje k nevihtam.

5. maja (sreda): Jelo, a proti večeru nevihta od Kamniških Alp.

Inozemci na nemških univerzah

Leta 1942 je bilo na nemških visokih šolah 4676 inozemskih dijakov, med njimi 602 žensk. Na prvem mestu je bila Bolgarska s svojimi 2173 dijaki; sledila jo je Rumunija z 203 dijaki. Iz Hrvaške je bilo 206 dijakov, iz Slovaške 175, iz Turčije 158, iz Norveške 150, iz Nizozemske 120, iz Grčije 76, iz Srbije 40 in iz Belgije 36 dijakov na nemških univerzah. Nekaj dijakov in dijakinj je bilo ondi še iz ostalih evropskih držav.

Čestitke Hitlerju za nemški praznik dela

Berlin, 3. maja. s. Tudi letos je dobil Hitler ob priliki nemškega narodnega praznika nešteto brzojavov od poglavarjev držav in vlad, od državnikov in visokih osebnosti iz raznih krajev. Videtiški diplomatskih odposlanstev v Berlinu so se vpisali v posebno knjigo v kancelski palači.

Vodja nemške mladine govori za 1. maj

Berlin, 3. maja. s. Vodja nemške mladine Artur Axmann je imel govor zastopstvu mladih delavcev, vključenih v Hitlerjevo mladino, ki v delavnicah in na polju opravlja svoje delo za obrambo države. Axmann je članom odposlanstva, ki je prišlo v Berlin na proslavo 1. maja, zagotovil, da bodo mladi nemški delavci, katerih je sedaj 6 milijonov, še naprej opravliali svoje delo z isto disciplino, kakor so jo pokazali doslej, tudi še naprej, dokler ne bo dosežena končna zmaga. Odposlanstvo je potem sprejel tudi državni tajnik Backe, za njim pa državni delavski vodja dr. Ley.

Zagreb ima že 350.000 prebivalcev

Dopisnik »CE« poroča iz Zagreba: Od začetka vojne do danes se je prebivalstvo hrvaške prestolnice več kot potrojilo. Računajo, da ima Zagreb danes že 350.000 ljudi. Ta znatni prirastek na zagrebškem prebivalstvu se kaže močno tudi na vseh področjih tamkajšnjega gospodarskega življenja. Na primer v temle: Leta 1941 so v Zagreb uvozili komaj 65.000 hl vina, letos pa so ga že dozdaj navozili tja 120.945 hl.

Hrvatsko-švicarski trgovinski sporazum. — Pretekli mesec je bil podpisan hrvatsko-švicarski trgovinski sporazum, ki nadomešča dne 19. septembra 1941 sklenjeni trgovinski sporazum. Sporazumi urejajo tudi plačilni promet in sicer ne na osnovi kliringa. Vsa plačila se razvijajo na skupnem računu A, ki je razdeljen na blagovni in finančni račun. 10% odpade na finančni račun, 90% pa je namenjeno blagovnemu prometu, odn. tozadevnim plačilom in izplačilom. Nova pogodba velja do konca marca 1944.

Pariz, aprila. (DNB). Angleško-ameriški letalski napadi na francosko civilno prebivalstvo so imeli hude posledice: Ubilih je bilo doslej 6549 ljudi, ranjenih 12.440, brez domov in takšnih, ki so jih preselili, pa je okrog 200.000. Te številke navaja neko poročilo, ki so ga pred nedavnim izdali na francoskih pristojnih mestih. Številke se nanašajo na dobo od 6. aprila 1943. Potemtakem so vštete tudi žrtve zadnjih velikih letalskih napadov na Pariz, Brest in Abbeville.

Italijanski tanki, izkrcani v nekem pristanišču, v Tunisu. Takoj nato odpeljejo na posamezne odseke bojišča.

13 Carjevič, ki se je pravkar pripravljaj, da bi v tretje obiskal svojo nevesto v Darmstadtu, se je moral odreči temu potovanju, saj ni mogel zapustiti svojega očeta. Dne 21. septembra se je vsa družina preselila v Livadijo.

Takrat pač še ni nihče mislil, da je konec tako blizu. Car je skušal bolezen obvladati, vstajal je s postelje in je zdaj pa zdaj šel tudi na kak sprehod. Carjevič je bil zaposlen z dopisovanjem s svojo nevesto ter si je ves žalosten zaznamoval vsak dan, kadar koli ni prejel nobenega pisma od nje. Toda v začetku oktobra se je carjeva bolezen jako poslabšala, in med drugimi težkimi skrbmi, ki so težile carja, je bila tudi poroka carjeviča. Zlezel si je, da bi videl svojo sinako in je odločil, naj jo njena sestra Elizabeta privede v Livadijo. Carjevič jo je težko pričakoval in mislil pri tem na to dolgo potovanje. Ni se mogel ločiti od očeta, ki mu je prav zdaj izročal svoje delo in poročila od ministrov. Brez dvoma ni imel takrat ta ubogi fant svojih možganov osredotočenih v državnih poslih in v takšnih okoliščinah je bil primoran prevzemati vodstvo države v svoje roke.

Dne 8. oktobra je carjevič zapisal v svoj dnevnik, da je sprejel brzojavko svoje neveste v trenutku, ko je prestopila mejo na rusko zemljo, ki bo postala njena domovina: »Sprejel sem čudovito brzojavko svoje drage, oboževane Alikse, ki je že v Rusiji, v kateri mi pravi, da bi želela koj po svojem prihodu prestopiti v pravoslavno Cerkev. To me je tako presunilo, da nekaj časa sploh nisem mogel nič razumeti.« Videti je bilo, da so bile skrbj glede vere vedno na prvem mestu v mislih mlade princeze. Ob veličastni uri, ko je stopala v državo, ki naj bi ji postala vladarica, je bila njena prva misel, da se ji posveti z njeno vero. Dobro je vedela, da je ne bi moglo ničesar tako zvezati z njenim ženinom kot vprav vera.

Zjutraj 10. oktobra je princeza Alikse v spremstvu svoje sestre velike kneginje Elizabete prispela v Simferopol (glavno mesto Krima), da bi se s kočijo pripeljala v Alušto. Tu, na pol poti za v Livadijo, jo je pričakoval ženina, ki je ta večer napisal v dnevnik:

»...Ob pol desetih sem se odpeljal s stricem Sergijem v Alušto, kamor sva prispela okrog ene. Čez deset minut nato je prispela iz Simferopolja moja oboževana Alikse z Eli (Elizabeto). Takoj nato smo obedovali... Po kosilu sem sedel v kočijo z Alikso in sva se sama odpeljala proti Livadiji. Moj Bog! Kakšna sreča, da sem jo mogel sprejeti tu, v svoji domovini in da je bila poleg mene. Dodevalo se mi je, da se je polovica mojih skrbj in bremen odvalila z mojih pleč. Na vsaki postaji so nama nudili kruha in soli. Kočija je bila polna cvetja in grozdja. Bil sem ves vzhvičen, ko sem stopal poleg Alikse v stanovanje svojih ljubih staršev. Oče je bil danes bolj slab. Prihod Alikse in obisk očeta Ivana sta ga utrudila... Stopila sva v cerkev na kratko zahvalno molitev. Ostal sem potem v družbi Alikse do večerje. Večer je potekel kot navadno. Potem sem jo spremljal do njenih soban.«

Po prihodu princeze Alikse v Livadijo naj bi se carjevič poročil z njo v najožjem krogu, vendar ne prej, preden se ne bi carjevo zdravje zboljšalo. Toda navzile vsemu pričakovanju se je stanje bolezni vedno bolj hujšalo in vsi so se vdalj v to, da bo smrt kaj kmalu prišla. Sredi vseh teh najhujših skrbj in zmed, so na princezo skoraj vsi pozabili razen njenega zaročenca. A tudi on sam je bil ves porazen med svojo ljubezen in sinovsko skrb, kar mehanično je prebiral došla poročila, ki jih je bilo treba rešiti, in se je kar rušil pod težo odgovornosti, saj je bil doslej vajen le slušati, a ne ukazovati; tudi on je bil po vsem tem ves zmeden sprito tekočih in bodajočih dogodkov. Če je bilo treba kaj odrediti, so se vsi obračali na carico ali na carjevega brata, velikega kneza Vladimirja. Ta je bil kot član družine prvi za carjem in je užival posebno spoštovanje. Mnogo bolj so ga upoštevali kot mladega prestolonaslednika, ki so ga večeraj smatrali kot navadnega fantiča. Princeza Alikse se je prilagodila vsem tem razmeram in je vzdihovala po človeku, ki ga je ljubila. Njemu je med ljubezenske besede, ki so polnile nove strani carjevičevega dnevnika, napisala te-le tožalilne besede:

DALE CARNEGIE

Kako si pridobiš prijateljev

Med ogledovanjem raznih oddelkov je gospod Gaw pripomnil, da je sistem produkcije resnično nekaj posebnega in boljšega. Nato si je ogledal nekaj novih strojev in predsednik je rekel, da je te stroje sam izumil. Pokazal mu je, kako delujejo in kakšno funkcijo opravljajo. Končno povabi gospoda Gawa na kosilo. Pazite dobro: do sedaj gospod Gaw ni spregovoril niti ene same besedice o zadevi, ki ga je pripeljala v New-York.

Po kosilu pa predsednik pravi: »In zdaj se lotiva kar stvari same. Dobro vem, kaj vas je privelo sem, a nisem nikakor pričakoval, da se bo najino srečanje razvilo tako prijetno in prijateljsko. Lahko se mirno vrnete domov. Zagotavljam vam, da vam bom dobavil zahtevani material, tudi če bi moral zaradi tega preklicati druga naročila.«

Tako je gospod Gaw dosegel vse, kar je hotel, ne da bi sploh kaj prosil. Stavba je bila končana do tistega dne, ko je potekel pogodben rok.

Ali bi bil uspeh isti, če bi se gospod Gaw poslužil groženj in ostrih besed, kakor običajno to ljudje delajo? Podajam vam torej prvo pravilo, kako boste spremenili mišljenje drugih, ne da bi jih pri tem prizadeli ali užalili:

Začnite s pohvalnimi besedami ter z iskrenim priznanjem.

Kako morate kritizirati, ne da bi se zasovražili.

Karel Schwab je nekega dne našel v tovarni uslužbenca, ki se kadil prav blizu napisu, kjer je bilo napisano: »Kaditi je prepovedano!« Schwab je pogledal na napis ter rekel ljudem: »Ali morda ne znate brati?« Kaj šel Schwab tega ni naredil. Približal se je kadilecem, jim ponudil cigare ter rekel: »Fantje, veseli bi bili, če bi drugje kadili.« Uslužbenec se se so dobro zavedali, da so storiili nekaj prepovedanega in zato so še bolj obžalovali Schwaba ter ga vzljubili zaradi njegovega dejanja. Ne le, da jih ni grajal, temveč jim je podaril celo cigare ter jih tako posredno spomnil na dolžnost.

John Wanamaker, lastnik enega največjih skladišč v Filadelfiji, je nekega dne nadzoroval razne oddelke svojega skladišča ter našel nekega odjemalca samega pri neki klopi. Nihče se ni zanimal zanj. Uslužbenec pa so stali neke v gruči, klepetali in se emejali. Wanamaker ni rekel ničesar, temveč je postregel odjemalca, nato pa izročil zahtevani predmet pomočniku, da ga zavije. Nato je Wanamaker nadaljeval svojo nadzorstveno pot brez besedice graje. In vendar so vsi vedeli, da svoje dolžnosti niso storiili!

Dne 8. marca je umrl slavní pridigar Henry Ward Beecher. Naslednjo nedeljo bi moral Lyman Abbott imeti spominski govor za pokojnikom. Abbott je hotel dobro opraviti svojo nalogo, zato je svoj govor episal in prepisal nešteto krat. Končno ga je prebral svoji ženi. Govor je bil v resnici zelo ponesrečen, kakor se to tolikokrat zgodi pri spisanih govorih. Zato mu žena upravičeno reče: »Lyman, ta govor je prav zanič. Vsi tvoji poslušalci bodo zaspijali. Po tolikih letih svoje službe ne moreš nič boljše narediti? Za božjo voljo, govori kot živ človek, ne pa kot kakšen leksikon!« To bi žena lahko rekla, pa ni. Dobro veste, kaj bi se zgodilo, če bi mu rekla samo delček tega. V resnici pa je pripomnila, da bi bil njegov govor lahko sijalen članek za kakšen časopis v Združenih državah. Skratka: zelo ga je pohvalila, hkrati pa opozorila, da bi kot govor ne ustrejal toliko kot članek. Lyman Abbott je to zelo dobro razumel, raztrgal vee, kar je do sedaj napisal, prihodnjo nedeljo pa je imel veličasten improviziran govor.

Drugo pravilo, kako se izognete užaljenosti in prizadetosti, je tole:

Opozarjajte na napake vedno posredno!

Govorite najprej o lastnih napakah

Pred nekaj leti sem vzel svojo nečakinjo Jožefino Carnegie kot tajnico v svojo pisarno. Bila je to 18-letna deklica, ki je v redu dokončala svoje šole, ki pa je bila, kar se tiče poslovnih izkušenj... kako bi rekel... potrebna napredovanja. Zdal pa je že zelo spretna tajnica.

Nekega dne sem jo mislil opomniti in grajati. Pa sem se premagal in si rekel: »Počakaj, dragi Dale! Ti si dvakrat starejši od Jožefine, zato so tvoje izkušnje neprimerno večje od njenih. Kako torej moreš zahtevati od nje, da bo tako mislila in delala kakor ti? Kaj si bil pa ti, ko si imel 19 let? Le spomni se, kakšne oslarije si počenjal in kakšne kozle si streljal!« Zamislil sem se v preteklost ter mirno in hladnokrvno dognal, da sem se tedaj mnogo bolj bedasto obnašal kakor pa moja uboga Jožefina.

Od takrat sem vedno, kadar sem hotel opozoriti Jožefino na kakšno napako, takole rekel: »Naredila si napako, Jožefina! Tudi jaz sem jih delal in ne samo ene. Človek se ne rodi na svet s pametjo in izkušnjami. Le čas in vaja prinesejo izkušnje in ko sem bil jaz toliko star kakor ti, sem počenjal take neumnosti, da se te kar ne upam opomniti. Pa vendar, ali se ti ne zdi, da bi bilo bolje tako ali tako?«

Tisti, ki ga opominjate, bo mnogo rajši sprejel kritiko, če jo sprejme iz ust človeka, ki sam sebe najprej obtoži in prizna svoje napake in zmoti.

Carjevič se je vračal k družini na svatbo svoje sestre velike kneginje Ksenije. Poročne slavnosti so obhajali z vsem razkošjem in sijajem, kakršno je bilo že od nekdaj v navadi na ruskem dvoru. Veselje je bilo tem večje in pristnejše, ker so vsi vedeli, da je car srečen, ker je omožil svojo nežno ljubljeno hčerko s članom lastne rodbine in da jo bo mogel imeti zmeraj blizu sebe. To je bil tudi prvi primer te vrste, da se je kaka carjeva hči poročila z ruskim velikim knezom, kar je dalo poseben nacionalni poudarek svatbenim slavnostim. Mimo tega je vprav ta svatba še bolj izrazila nasprotje z ožanjeno carjevičevno zaročo — tukaj, ki so jo vsi smatrali za vsiljivo. Sicer pa o njej ni nihče ne besedice spregovoril. Ni je bilo na poroki in vsi so koj pozabili, da sploh živi, zlasti še zato, ker so se na tej slovesnosti vsi zavedali velikanske nevarnosti: vsi so videli, da se je carjevo zdravje jako poslabšalo in da je le še komaj prisostvoval poročniemu vrvežu.

Navzile temu se je telo tega hrusta vendarle še upiralo. Car ni hotel ničesar spremeniti v načinu svojega življenja in nehanja. Po vatbi, po jesenskih manevrih carske garde, se je car Aleksander III., kot običajno, z vso svojo rodbino odpeljal na lov po litvanskih gozdovih. Sredi decembra pa se je v gradu Spaia njegovo zdravje poslabšalo. Profesor Leyden, ki so ga nujno poklicali iz Berlina, je ugotovil vnetje ledvic in je nasvetoval, naj koj odpotuje na Krim.

Drobne novice

Koledar

Torek, 4. velikega travna: Florijan, mučenec; Monika, vdova; Gothard, škof.

Sreda, 5. velikega travna: Pij V., papež; Irena, muč.; Maksim, muč.; Irena, muč.

Lunina sprememba: Maj: 4. velikega travna ob 10.43. Herschel napoveduje oblačno in deževno vreme.

Zgodovinski paberki

3. velikega travna:

I. 1089. so Hrvatje ubili na Kninskem polju svojega kralja Dimitra Zvonimira, ki jih je po papeževi in cesarjevi želji hotel peljati na križarsko vojno.

I. 1635 so se uprli Schratzenbachovi podložniki v Voljski in Ostrovcu nad Celjem in oni iz laške graščine. Tem so se pridružili podložniki drugih štajerskih in kranjskih graščin. Naskočili in oropali so več gradov in samostanov. Graščaki so zapustili svoja domova in zbežali. Upornikov se je nabralo s štajerskega in kranjskega nekaj tisoč. Kranjski stanovni so s cesarjevim dovoljenjem zoper nje poklicali na pomoč Uskoke in granicarje iz Karlova, ki so upornike ukrotili. Tako poročila o dolenskem kmečkem uporu krška mestna kronika.

I. 1881. je umrl Josip Jurčič. Rodil se je leta 1844. kot sin borna kmeta, ki je nadarjenega sina poslal v šole. Po maturi je jeseni leta 1865. odšel na Dunaj študirat klasično filologijo. Ko je leta 1868. leta postalo njegovo gnojnno stanje nevarno, se je napotil v Maribor, kjer je pomagal uredniku Tomšiču pri »Slovenskem Narodu«. Oktobra 1872. l. se je s »Narodom« vred preselil v Ljubljano, kjer je ostal do smrti. Jurčič je zgradil z Levstikovim pomočjo kongenijalno Prešernovo likriki, dasi brez njegove oblikovne in smiselne popolnosti stavbo slovenskega pripovednega slova. Jurčičeve povesti pa niso samo zaklad našega pripovedništva, temveč tudi dramsca. Čeprav enostranska slika našega kmečkega življenja v začetku druge polovice devetnajstega stoletja.

4. velikega travna:

I. 1635. so kmečki uporniki napadli samostan Novi kloster, samostanska kronika poroča: Ko so menihi 4. maja opravljali večernice, je prišlo 15 kmetov kot poslanstvo drugih podložnikov in zahtevalo nekaj olajšav pri davčninah in tlaki. Odgovor so zahtevali za dan 6. maja. A še preden je prior odgovoril, je prišlo pred samostan kakih 200 kmetov pod vodstvom Antona Repiča in Stefana Dvornika, ki niso več nastopili kot prosilci, ampak kot oblastni gospodarji. Hoteli so videti samostanske »bombarde« (topiče), zahtevali kruha in vina, če da potem menihom nič žalega ne store. Dvanajst kmetov je udrl v samostansko obednico, kjer so iskali živil, omenjena dva voditelja pa sta zunaj stojiščem skozi okno metala bele in rdeče kruhe. Vsi vinjeni so uporniki slednji odšli proti Voljski. Dva dni pozneje je zopet prišlo 150 kmetov, ki so zahtevali, naj jim redovniki izroče poljske pridelke, ki so jih s tolikim trudom spravili v samostan. Vso noč so se potem razveseljevali pred samostanom z gostijo in popivanjem, zraven streljali iz topičev, drugo jutro pa so iznova udrl v obednico in zahtevali pisмено potrdilo, da so njihove prošnje z dne

4. maja uslišane. Ogroženim redovnikom ni kazalo nič drugega, kakor vsem zahtevam upornikov ugoditi, ako so hoteli rešiti sebe in samostan.

1927. l. je umrl slovenski glasbenik in planinec Jakob Aljaž, rojen julija 1848. leta v Zavrhu pri Smledniku. Po končani gimnaziji je stopil v bogoslovje in se učil glasbe pri Nedvedu in Foersterju. Služboval je v raznih farah ljubljanske škofije, in leta 1889. pa do svoje smrti je vršil službo župnega upravitelja v Gorjah. Kot glasbenik se je udeleževal predvsem s prireditvijo pesmarice, ki jo je izdala Mohorjeva družba, založil in izdal je dalje 14 zborov, večinoma na S. Gregorčičeva besedila. Zaslužen je tudi kot planinec; zgradil je po njem imenovani stolp vrh Triglava (1895. l.). Staničovo zavetlišče, Triglavsko kočjo na Kredarici, Aljažovo kočjo v Vratih ter Aljažev dom v Vratih. Pisal je »Planinske spomine«. Aljaževe skladbe so preproste, lahke, a krepke in so jih mnogo peli.

Novi grobovi

† V Kamniku so dne 18. aprila pokopali gdč. Kladva Vero, hčerko pokojnega dolgoletnega sodnega predstojnika dr. Kladva Ivana. Pokojna je zaradi blagega značaja uživala med meščanstvom splošen ugled. Naj počiva v miru! Za ljubljanimi naša iskreno sožalje!

Osebnosti

— Poroka. V soboto, 1. maja, sta se poročila v cerkvi sv. Florijana znani operni režiser g. Emil Freligh in gdč. Hana Centa, uradnica »Chemolaborja«. Poročil ju je nevestin stric pisatelj Janez Jalen. Obilo sreče!

— Poročila sta se v nedeljo, 2. maja pri Sv. Jakobu g. Baje Maks, uradnik, in gosposkična Stergel Julija. Za priči sta bila ženinov brat g. dr. Baje Franc in g. Rant Janez, diplomiran tehnik. Mladima poročenoma iskreno čestitamo in želim obilo sreče.

— Skupna posvetitev brezmadežnemu Srcu Marijinemu bo: a) Za vse ljubljanske dekliške Marijine družbe in družbe za žene (gospe) prihodnjo nedeljo, 9. majnika, ob 3 popoldne v cerkvi sv. Jožefa; b) Za ljubljanske Marijine družbe moških in fantov istotako prihodnjo nedeljo, 9. majnika, ob 5 popoldne v križavniški cerkvi. — K tej posvetitvi so najljubše vabljeni tudi vsi gg. sodali vseh akademskih kongregacij. Skupni posvetitvi naj bi bili obenem spomin na vsakoletni svetovni kongresijski spomin! Zato prosimo gg. voditelje, da se tudi sami v čim večjem številu udeležijo skupnih posvetitev, gotovo pa naj poskrbijo v smislu okrožnice SVMD z dne 25. februarja in 9. aprila t. l. za polno udeležbo svojih kongregantov!

— Prvi majniški dnevi hladni in deževni. V stoletni priliki, kakor tudi v navadnih prilikah in koledarjih so označeni prvi majniški dnevi v tem letu za deževne in hladne. Prvi

Iz dela in življenja - od tu in tam

Z Gorenjskega

Hiralnica in ubožnica v Mengšu in Domžalah. Po prevratu sta bili dotedajni ubožnici v Mengšu in Domžalah, ki sta bili last nekega cerkvenega reda, odkupljeni in kakor piše gorenjski tednik — sodobno preurejeni, tako da se na nji lahko naslanja skrbstvo za hiralce in ubožce v vsem kamniškem okraju. Dosedanja hiralnica v Mengšu ima 80 oskrbovancev in hkrati lastno kmetijo, ki meri 29 ha. Ubožnica v Domžalah je preurejena za otroški dom — sirotišnico za vse otroke iz kamniškega okraja, seveda take, ki so brez staršev in brez posebne oskrbe.

Občinske hiše v kamniškem okrožju so v zadnjem letu doživele dokaj sprememb, piše gorenjski tednik. Tako so bila vsa župnstva opremljena z ustreznimi opravili. Nekatera župnstva so bila nastanjena celo v novih ali pa v preizidanih hišah. Novo stavbo so zgradili v Ihanu. Župnstva v Motniku, Holmecu in Dobu pa so bila povečana.

Posvetovanja o šivanju. Organizacija žensstva, in sicer oddelek za gospodinjstvo, je priredila v Kranju te dni prvi dobro obiskani večer za gospodinjce. Na večeru so pokušale žene pecivo iz ržene moke in krompirja. Bilo je tudi predavanje o prehrani; sporočeno je bilo dalje udeležencem, da bodo vsako sredo popoldne od 14 do 17 prirejeni brezplačni živalni posveti za vse žene.

Življenje Stranke v Litiji. Predzadnjo nedeljo je sklical vodja krajevne skupine Rohm vse svoje izdelavce na sejo, kjer so se posvetovali o sedaj najvažnejši nalogi, namreč o popisu vseh moč in žena za državno obrambo, ki je sedaj odrejen tudi za Gorenjsko. Dolje so razpravljali o izplačevanju prispevkov za otroke in o skrbi za vse tiste, ki so odšli v delovno službo, k okroženji soli in policiji. Na seji se je poslovlj tudi vodja hitlerjevske mladine Karl Seuger, ki odhaja k vojakom.

maj je bil sončen in lep, toda že 2. maja, na belo nedeljo se je vreme začemilo. V nedeljo je bilo ves čas oblačno, pozneje popoldne okoli 14.30 so padle prve kaplje. Proti večeru, tako ob 17.30, je začelo nalahno rosi in vedno močnejše ponoči. Jutro je bilo razmeroma hladno. Od nedelje do ponedeljka do 7. jutraj je padlo po deževju meteorološkega zavoda 10.2 mm dežja. V soboto je bila dosežena popoldne najvišja dnevna temperatura +19°, v nedeljo nekoliko nižja +17.8°C. V nedeljo zjutraj najnižja jutranja temperatura +7.6°, v ponedeljek zjutraj +10°C. Barometer je padel pod normalo na 760 mm. Kratak vremenski pregled za letošnji april nam pokaže zadovoljivo vremensko sliko. Bilo je 12 deževnih dni in 85.7 mm dežja. Jutranja temperatura je v aprilu le trikrat padla pod ničlo, najnižja je bila zaznamovana 10. aprila, ko je bilo zjutraj -2.4°C. Imeli smo osemkrat zjutraj slano. Bila so pa v aprilu tudi topla jutra, tako je toploter 25. aprila zaznamoval že zjutraj +11.6°C. V drugi polovici aprila smo imeli po več dni, ko je bila maksimalna dnevna temperatura dosežena nad +20°C. Najvišja dnevna temperatura je bila 18. aprila, ko je bilo +25.2°C in ta dan smatramo za prav vroč dan. Barometer je 8. aprila bil najnižji, ko je kazal 749 mm, najvišji pa 14. aprila s 774.5 mm.

— Tečaj za električno varjenje. V šolski varilnici Drž. tehniške srednje šole v Ljubljani bo od 7. do 15. junija t. l. tečaj za električno varjenje in avtogeno rezanje. Tečaj bo trajal 8 dni in se bo vršil vsako popoldne od 14 do 18. Prijave sprejema šolska uprava (Aškerčeva cesta 9, I. nadstropje) do 29. maja t. l.

— Rdeči križ poroča: Med uradnimi urami od 8.30 do 12 naj se javijo na Italijanskem Rdečem križu, Avtonomni sekciji v Ljubljani, Via Ariella Rea 2-11 (Gospodarska) naslednji: Hlede Stefan, Ložar Radoslav, Sešek Frančiška, Stamenkovič Ema, učiteljica, Varšek Terezija, Soklič Ivan, Cok Ivanka, Peterle Ana, Peršin Marija, Arko Andrej, Molk in osebe, ki so poslale pakete naslednjim: Zupančič, Zalar, Matič, Staruša Ivan, Čop Franjo.

— Poizvedba: Dvajset minut od Lipoglav na Šmarjem, občina Dobrunje, leži nepokopano truplo moškega. Moški je bil ubit že lanske leto v aprilu, maju ali pa juniju, morda celo pozneje ob žetvi, ker so takrat ljudje slišali vpitje in strele. Glavo ima presrečeno, nato pa še odrezano. Obložen je v rdeče črte hlače, vojaško srajco, nizke črne čevlje z različnimi vrezji, na glavi ima pa zelen klobuk. Ima bel robc z rdečimi belimi in plavimi črtami ob robu. Kdor bi kaj vedel o njem, ali pa kdor pogreša koga svojih in misli, da bi bil to ta neznanec, naj povpraša na poveljstvo protikomunističnega oddelka v Šmarju ali pa v St. Juriju.

— Nesreče na deželi. Posestnikov sin, 33 letni Alojzij Premron, je v Cerknici bil zaposlen pri gozdni delih. Padel je in si zlomil desno ključnico. — Taberniku Jožetu, 29 letnemu tesarju v Borovnici, je cirkularka na žagi odrezala prste leve roke. — Justina Gospodaričeva, 19 letna posestnica hčerka v Trebnjem, je padla in si zlomila levo roko. — Mirko Sešek, 14 letni pastir v St. Rupertu na Dolenjskem, ima hudo poškodovano desno oko. Vol ga je sunil z rogom.

Dijaški izenačevalni tabor se imenuje ustanova nemškega državnega vodstva za dijake iz vseh nemških pokrajin. Tak tabor je bil prirejen ta teden v Grabstajnu na Koroškem. Deželni uradni vodja dr. Pogatschnigg je predaval o kulturno-političnih nalogah koroške dežele glede na kulturno politiko Nemčije in na odnose z jugovzhodno Evropo. O narodnostnih vprašanjih je predaval major Maier-Kaibitsch. Po tem taboru bodo tečajniki nastopili različno pomožno službo na Koroškem in na Gorenjskem.

S Spodnjega Štajerskega

Kmetijska poklicna šola pri Sv. Trojici v Slovenskih gorah je zaključila prvi letnik. Lansko zimo ustanovljena kmetijska poklicna šola v bivšem samostanu pri Sv. Trojici v Slov. gorah je te dni odpuštila 35 deklet prvega letnika. Dekleta so se učila teoretično in praktično v vseh poljedelskih panogah. Posebej so se učile tudi o negi kmečkoga vrta, o kuhi, gospodinjstvu, šivanju, skratka o vsem, kar mora znati kmečka gospodinja. Na zaključno slavo je prišel tudi okrožni vodja.

Uspešno delo letalske zaščite. Policijski ravnatelj v Mariboru objavlja, da bo te dni prebivalstvo lahko prejelo zadostne količine peska brezplačno. Ta pesek je poleg vode najvažnejše sredstvo za gašenje požarov, ki bi jih povzročile zažgalne bombe. Hišni posestniki bodo morali pesek spraviti v zabojih na podstrešja. Pri vsakem zaboji bo morala biti lopata. Na stopniščih in v stanovanjih bo treba hraniti pesek v papirnatih vrečah po 5 kg. Za sedaj bodo delili pesek za podstrešja in stopnišča. Pesek za zasebna stanovanja bodo delili kasneje, ko bo razdeljen že pesek za hišna podstrešja. Istočasno objavlja časopis navodila, da je treba v primeru napada pustiti prav vse, kar bi sovražnik vrgel na tla, nedotaknjeno.

Gledališče

Opera:

Torek, 4. maja, ob 18: »Zemlja smehilja«. Opera, izven. Znižane cene od 24 lir navzdol.

Sreda, 5. maja, ob 18: »Madame Butterfly«. Red A.

Četrtek, 6. maja, ob 18: »Janko in Metka«. Red Četrtek.

Petek, 7. maja: Zaprti. (Generalka.)

Sobota, 8. maja, ob 18: »Prodana nevesta«. Prvič v sezoni. Red Premierski.

Drama:

Torek, 4. maja, ob 18.30: »Prava ljubezen«. Red B.

Sreda, 5. maja, ob 18.30: »Veliki mož«. Red Sreda.

Četrtek, 6. maja, ob 17: »V času obiskanja«. Zaključena predstava za šolsko mladino.

Petek, 7. maja, ob 17: »V času obiskanja«. Zaključena predstava za šolsko mladino.

Sobota, 8. maja, ob 15: »V času obiskanja«. Zaključena predstava za šolsko mladino.

R. Bracco »Prava ljubezen«, dialog v 3 dejanjih. Osebe: Helena — V. Juvanova,

Dom - vrt - polje

(Gospodarske in gospodinjke knjige iz naše založbe)

Arko: Prirokovanje peria. Br. L 15

Beg: Naše gobe. Kart. L 15

Gospodarska reja kuncev. Br. L 15

Humek: Praktični sadjar. Vez. L 80

Humek: Prehrana po novih zdravstvenih načelih. Br. L 12, vez. 20

Jansa: Nauk o čebelarstvu. Br. L 10

Krištof: Gospodarska reja koz. Br. L 12

Majdič: Nasveti za hišo in dom. Br. L 10, kart. 18

Pevce: Sitarstvo. Br. L 25, vez. 40

Remec: Varčna kuharica. Kart. L 14

Skalicki: Kletarstvo. Br. L 25, vez. 40

Slivnik: Perutinarstvo. Br. L 18, vez. 28

Znidaršič: Naš dan. Br. L 15

Ljudska knjigarna v Ljubljani

Pred škofijo 5 — Miklošičeva cesta 5

pa naj bodo to ostanki bomb ali pa deli letalske opreme. Vsako nabiranje tako imenovanih spominčkov je strogo prepovedano, ker so se že zgodile večkrat zaradi tega hude nesreče, prav tako pa so s tem preprečujoče važne ugotovitve. Kdor bi slučajno kaj opazil, je dolžan opozoriti najbližjo policijsko postajo, leto velja za sovražnikove letake.

Bivši župan obsojen. V Laškem je bila konec marca zaprava proti bivšemu laškemu županu Ottu Schmidtu in njegovi ženi Ani. Obtožena je bila, da je izkoristila svoj položaj kot župan v svojo osebno korist, da je poveril razne predmete in živila, da je svetniku deželnega sodišča nepravilno grozil s preselitvijo in da se je dejansko upiral aretaciji s silo. Schmidt je bil obsojen na osem let zapor, medtem ko je bila njegova žena, ki je v svojem gospodinjstvu porabila živila raznih izdelancev, obsojena na deset mesecev zapor. Predsednik kazenskega senata in tožilec sta bila mnenja, da so glede na to, da sovrzna agitacija skuša podplovati prebivalstvo, potrebni najodločnejši ukrepi in da prav zaradi tega mora biti vsak javni delavec zgled vsemu prebivalstvu. Prav to dejstvo pa je obteževala okolnost za Schmidta, ki se je s tem izneveril Fohrerju in ljudstvu.

Kazen za poslušanje tujih radijskih postaj. 40 letni mizar Miha Jager iz St. Jurja ob južni železnici je predlaskim in lani poslušal tuje radijske postaje in je širil različne vesti. Kazenski oddelek poverjenika varnostne policije na Sp. Štajerskem ga je obsojil na 8 let ječe. Iz enakega vzroka je bil obsojen na pet let ječe 59 letni upokojeni železniški uradnik Rajko Topolnik iz Soštanja. 29 letni kmetovalec Pavel Gams iz Starega trga pri Slovenjem gradu pa je bil zaradi poslušanja tujih postaj obsojen na 3 leta ječe. Mariborski dnevnik objavlja ob tej priliki ponovno opozorilo, da ne sme noben nemški pripadnik poslušati lažnivih sovrzanih poročil. Nemško vojno poročilo in ostale objave nemškega radia nudijo nemškemu narodu dejanske podatke, kakor je to bilo preteklo zimo. Vedno je javnost zvedela resnico o dogodkih. Kdor posluša tuje postaje v času, ko se bore milijoni Nemcev za varnost domovine, bo izključen iz skupnosti in poslan v ječo.

Slepar pred sodiščem. Pred sodniki kazenskega oddelka pri poveljstvu varnostne policije na Sp. Štajerskem se je moral zagovarjati 34 letni Ignac Golob iz Studencev pri Mariboru, ki je bil že večkrat kaznovan zaradi sleparij in zlorab. Izdal se je za strojevodjo in strojne mehanika, končno pa za policijskega uradnika. Neki železničarjevi ženi je izjavil, da mora popraviti njen živalni stroj, za kar je izsilil iz nje 57 mark, en liter vina. Lani 4. decembra se je v neki mariborski gostilni zopet izdal za policijskega uradnika in napovedal dvema gostoma aretacijo. Ni pa vedel, da gre za dva njerna vlomilca. Od vedel ju je skozi mesto in jama namignil, da bi ju izpustil, če bi mu plačala primerno odškodnino. Končno je obema pobral vse, kar sta imela in ju odsvolil. Mož bi bil obsojen na smrt, če ne bi bil svojih grehov odkrito priznal. Tako so mu pa prisodili samo pet let ječe.

Lep pogreb zaslužnih mož v Planini pri Sevnici. 13. aprila so na slovesen način pokopali v Planini pri Sevnici dve žrtvi komunističnih banditov. Dopoldne so pokopali orožniškega stražmojca Alojzija Ožbolta. Na zadnji poti so ga pospremili četa varnostne policije, edinci orožništva in bramboveci; ob odprtem grobu so se poslovlili od tovariša zastopnik poveljnika orožništva ter poveljnik policijskega bataljona major Maiwald. Zastopniki štajerske domovinske zveze, države ter drugih oblasti so položili vence. Popoldne so pokopali Emila Jazbinskega, vodjo urada krajevne skupine v Planini pri Sevnici. Vse prebivalstvo je prihitelo k pogrebu, saj je bil rajni priljubljen pri mladih in starih. Poslovlili so se ob grobu od njega vodja krajevne skupine, vodja brežiške standarte SA vodja Bammer in zastopnik štajerske domovinske zveze.

Naznanila

RADIO. Torek, 4. maja: 7.30 Lahka glasba — 8. Napoved časa, poročila v italijanski — 12.30 Plošče — 12.30 Poročila v slovenski — 12.45 Operetna glasba — 13. Napoved časa, poročila v italijanski — 13.10 Poročila vrhovnega poveljstva Orožništva sil v slovenski — 13.12 Koncert radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Silanec, pisana glasba — 14. Poročila v italijanski — 14.10 Moderne pesmi vodi dirigent Zeme — 14.45 Komorna glasba — 15. Poročila v slovenski — 17. Napoved časa, poročila v italijanski — 17.10 Pet minut gospoda X — 17.15 Plošče »La Voce del Padrone« — Columbie — 19.30 Poročila v slovenski — 19.45 Politični komentar v slovenski — 20. Napoved časa, poročila v italijanski — 20.30 Priporočila k dogodkom — 20.40 Pasion po svetem Matku, melodija S. Bach, v odmoru predavanje v slovenski, po končani operi poročila v italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Maribor trg 5; mr. Deu-Klanjšček, Cesta, Ariella Rea 4, in mr. Bohinec ded., Cesta 29, oktobra 31.

Poizvedovanja

Izgubil sem torbico (taško) a prometno dovolilno knjižico od tovarneva avtomobila št. LB 1314. Postojena nadjetelja prosim, da jo vrne takoj proti nagradi v Florijanski ulici 42.

Drobna ljubljanska kronika

Rekolekcija za gospe in matere bo v Lichenturnu v sredo, 5. maja, ob 4 popoldne in v četrtki, 6. maja, ob 8 zjutraj z nagovorom, posvetitvijo brezmadežnemu Srcu Marijinemu, a skupno vs. mašo in obhajilom. Pridite!

Akademija maturantov učiteljske šole bo v soboto, 8. maja, ob pol 7 zvečer v franciškanski dvorani. Spored akademije je zelo pester. K obilni udeležbi vabimo.

Po zaslugi pianistk Marie Bizjak-Valjave in Silve Brašovec bomo imeli ta petek že peti njun koncert na dveh klavirjih. Z veliko ljubozno sta se posvetili igranju na dveh klavirjih in nas tako od koncerta do koncerta seznanjata s novo tovrstno literaturo. Po njuni zaslugi pa je nastalo že tudi nekaj domaćih del napisanih za dva klavirja. Peti koncert obeh umetnic na dveh klavirjih bo v petek, 7. t. m., in prinaša zopet popolnoma nov spored. Na koncert opozarjamo, vršil so bo v mali filharmonski dvorani, začetek točno ob 7 zvečer. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

Prijatelji mladine! Pridite na akademijo maturantov učiteljske šole v franciškansko dvorano v soboto ob 18.30.

Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje strojepljenja in stenografije! Novi polni tečaj prične 4. maja. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Učnina zmanjšana. Podrobne informacije in brezplačni prospekti na razpolago. Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«, Domobranska cesta 15.

Nabavljajna zadruga državnih uslužbenecv, Vodnikov trg 5, bo imela svoj XXI. redni letni občni zbor dne 8. maja 1943 ob 18 kot običajno v dvorani Pokrajinske delavske zveze v Ljubljani, Miklošičeva cesta, Vabila s računom bilance za leto 1942 dobijo člani v zadrugi prodajalni.

Dijaki inje 3. in 4. razreda gimnazije ter 4. razreda meščanske šole prijavljajo se za posebne instrukcije v predmetih za malo maturo. Ločeni oddelki po šolah in razredih! Učni honorar nizek. Pomočje profesorov, strokovnjakov, informacije in prijave dnevnopopoldne od 9-12, popoldne od 4-6; Splošne strokovne instrukcije za gimnazije in meščanske šole, Mussoliniev (Kongresni) trg 2. II. nadstropje, Središče mesta!

Slaven pianist Carlo Vidusso, eden najpomembnejših pianistov sedanje dobe, bo koncertiral v Ljubljani v ponedeljek, dne 10. maja, v veliki filharmonski dvorani. Na koncert velikega mojstra, ki si je pridobil svojo umetniško igro v našem mestu veliko občudovalec, opozarjamo že danes. Natančen spored njegovih koncertov lahko pridobite jutri. Začetek koncerta točno ob 7, predprodaja začne danes v knjigarni Glasbene Matice.

V Ljubljani umrli od 21. aprila do 29. aprila 1943. Novak Karol, 63 let, strojinik. Ob želenici 1; Primožič Rafaela, 63 let, kuharica, Vidovdanska c. 9; Sedlak Marija, 70 let, Mičulinič, 87 let, vdova nadučitelja, Korytkova ul. 7; Blatnik Frančiška, 40 let, poljska delavka, Vidovdanska c. 9; Petrovič Izabela, 87 let, vdova, sodnega sodnika, Gorupova 16; Herz Josip, 77 let, bivši postojnik in gostilničar, Vidovdanska c. 9; Selko Janko 63 let, višji sodni oficijal v pokroju, Prekmurska ul. 1; Lesar Neža, 22 let, hči tiskarja, Vidovdanska c. 9; Cizelj Janez, 37 let, mestni delavec, Celovška c. 67; Belič Karol, 69 let, strojevodja, drž. žel. v pokroju, Krekov trg 7; Ruz Neža, 70 let, soprog člana opere v p., Dolenjska c. 23; Winter Cecilija, 70 let, Kolar, 91 let, zasebnik, Gledališka ul. 13.

V Ljubljani bolnišnični so umrli: Šerjak Leopold, 42 let, tesarski pomočnik, Dolenjska

cesta 46; Semel Katarina, 61 let, vdova železničarja, Vidovdanska c. 13; Tome Silva, 29 let, dijakinja Glasbene akademije, Žitnikova ulica 10; Krasovec Tomaž, 77 let, železničar v pokroju, Slivce 5; Putrlič Jerica, 69 let, Persin, mesarica, Dolenjska c. 26; Šircelj Amalija, upok. arhiv, uradnica, 39 let, Krekova ulica 8; de Redagno Lidvina, 33 let, zasebnica, Križevniška ulica 5; Urh Marija, 67 let, bivša kuharica, Sv. Jaka ulica 35; Tihbič Jakob, 55 let, delavec, Cizlarjeva ulica 3; Saje Franc, 24 let, delavec, Vevče 49, Ljubljana; Bajuk Marija, 44 let, posestnica, Radovica 23, Metlika.

Iz zemljiške knjige. V zadnjih desetih dneh je zemljiška knjizica okrajnega sodišča v Ljubljani zaznamovala 14 kupnih pogojev za skupno vrednost 1.434.000 lir. Rebolj Bogdan, trgovec v Ljubljani, Kotnikova ulica 13, je kupil nepremičnino vlož. št. 36 k. o. Poljanski predmestje (hiša št. 8 na Poljanski cesti in vrt) za 650.000 lir. Pred je bil lastnik te hiše klepar Teodor Korn. Kot knjižni sta s prisojilci od 1. decembra 1877 označeni: Koren Jožefa in Koren Serafinu, mla. vanka do polovice, Mati Jožefa, vnoučje poročena Hayne, je 27. marca 1896 kupila od Serafinu drugo polovico, pozneje pa je Jožefa Koren prodala hišo 12. novembra 1916 kleparju Teodorju Kornu. — Inž. arh. Herman Hus, inž. arh. Karel Hus, zasebnika Ana Hus in zabeha uradnika Sturmovi, hčerka trgovalca v Metliki, nepremičnino vlož. št. 454 k. o. Gradsko predmestje (travniki v izmeri 829 kvadratnih metrov) za 125.000 lir. — Oven Avgusta, zasebnika, Ljubljana, Poljanska cesta 15, je kupila polovico nepremičnine vlož. št. 231 k. o. Ljubljana-mesto (hiša št. 23 na Mestnem trgu) za 300.000 lir. Prejšnja lastnica te nepremičnine je bila Schuster Erika, roj. Kostrevec, stanujoča v Gradcu.

Za poskušni umor in drugo 3 leta roblje. Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval

Kalinin — predsednik Sovjetske republike

Slamnatu lutka v Stalinovih rokah

V marcu l. 1919. je Lenin med nekim svojim govorom pokazal na enega izmed svojih poslušalcev in rekel: »Ta je najbolj primeren, da postane Sverdlovov naslednik in da na vrhuncu delavske vlade zaradi svojih izkušenj kot delavec in kmet ustvari trdno vez med kmečkim stanom in proletariatom.« S temi besedami je Lenin postavil pravega moža na pravo mesto. Ta skromni človek — Kalinin — je bil izvoljen za predsednika Izvršilnega odbora Zveze sovjotov. S tem je dobil po svojem položaju bolj odlično mesto kot Lenin sam. Oče boljševizma je s tem namenoma prevzela odgovornost na položaju višje stojajoče osebe, sam pa se je namenoma umaknil v ozadje; istočasno pa je že tudi poskrbel za svojega naslednika Stalina. Lenin, Stalin in vsi odločilni sovjetski so torej mogli uporabljati v državi svojo moč po svoji volji, ne da bi jih pri tem oviral slamnat možje na predsedniškem stolu.

Najbolj značilna lastnost tega sovjetskega predsednika Mihaela Ivanoviča Kalinina je njegova starost. To je že nekaj — na izpostavljenem mestu v Sovjetski zvezi doseči tako visoko starost skoraj 70 let in ne biti »likvidiran«. Njegova absolutna nenevarnost je bila edini razlog, da je srečno preživel vsa »čiščenja«, ki so se skoraj vsako leto ponavljala. Tudi veliko »čiščenje« l. 1936. mu je prizaneslo, čeprav bi tedaj tudi on skoraj bil postavljen na črno listo; — pravim oblastnikom torej res ni bil nevaren.

Kljub svoji pripadnosti k najrevolucionarnejši stranki v carski Rusiji ne pozna njegova biografija nobenih heroičnih dejanj. Ni bil strokovnjak za atentate z bombami, za napade na železnice ali banke, za poboje na cesti; tudi državljanske vojne se ni aktivno udeleževal — vsega tega mu ni dopuščalo njegovo rahlo in občutljivo zdravje.

Kot sin podložniškega mušika v tverski guberniji ima tipične znake ruskega mušika, ki se jih nikdar ni mogel popolnoma otresti, kljub občejanju z Leninom in Stalinom. Čeprav je prava oseba v državi, je njegova izobrazba zelo skromna. Dve leti je v nepravilnih presledkih obiskoval krajevno šolo. Tudi pozneje ni pokazal želje po izpopolnitvi svojega znanja, preštudiral je le komunistične nauke Marxa, Engelsa in Lassalla. To se je zgodilo, ko se je kot osemnajstletni posestnikov sluga s posestnikom vred preselil z dežele v Petrograd. V tovarni streliva »Stary arsenal« je prvič nekaj izvedel o obstoju ilegalnih delavskih organizacij, h katerim je pristopil na priitek svojih tovarišev.

Leta 1896. je uradno pristopil h komunistični stranki in je mlajšim delavcem prebiral in razlagal komunistične spise. Vplivnejši so ga potiskali naprej, sami pa so ostajali v ozadju in tudi sedaj ni prav nič drugače.

O svojem tedanjem delovanju je sam izjavil: »V kyrovskem okrožju se je začelo moje zavedanje življenje. Med delavci kyrovskega rajona je začel nastajati, se utrjevati in izoblikovati boljševiški revolucionarni svetovni nazor.

Ker njegovo delovanje ni moglo ostati pri-

krito. Ohrani (tajni carski policiji), je pogosto moral mesto onih, ki so ga rinili naprej, iti v ječo in v pregnanstvo. Prav radi tega si je pridobil Leninovo priznanje in naklonjenost.

Z Leninom in Stalinom se je seznanil na 4. komunističnem zborovanju v Stockholmu. Ko je odšel Lenin v emigracijo in Stalin v pregnanstvo, je Kalinin dobil pod Molotovim vodstvom mesto pri listu »Pravda«.

Ko si je boljševiška stranka pridobila zaupanje mas, so se voditelji spomnili Kalininovih govorniških sposobnosti. Zopet je začel dnevno nastopiti pred množico, toda govoril je izključno le to, kar so prejeli večer na njegovem stanovanju sestavili Lenin, Stalin in drugi. Uspeh teh govorov je bil, da je bil leta 1919. izvoljen za predsednika Izvršilnega odbora Sovjetske zveze.

Od tega časa dalje je Kalinin nad 20 let na najvišjem položaju v državi, ne da bi zaradi tega bila Stalinova moč zmanjšana. S Kalininom so bili pravi oblastniki pač zadovoljni, ker jim je bil pokoren in prav nič nevaren.

V dvajsetih letih svojega predsednikovanja je bil stari gospod čisto navaden zvočni edine in vsemočutne stranke. Nobenega strahu ni, da bi govoril kaj drugega kot to, kar je iz predloženih mu rokopisov prebral. Drugih in drugačnih izjav že v interesu lastnega življenja ni dajal. Do iz-

Francija v luči teh dni

V Parizu, v maju. Francoska javnost se prav tako kot ostala Evropa vneto bavi s katinskiimi umori na debelo. Francoski list »Cri du Peuple« piše: »Ali angleškega in ameriškega ljudstva ni groza zaveznika, ki sta ga jima dala Churchill in Roosevelt? Ali je ljudstvo v Angliji in Ameriki zares teh misli, da je moči biti hkrati prijatelj umorjenih žrtev in prijatelj morilca?«

Otroke iz pariške okolice, kjer je bila zaradi zadnjega letalskega napada ena šola povsem porušena, dve pa hudo poškodovani, bodo razposlali v razne pokrajine notranje Francije. Pet tisoč otrok je že na poti v pokrajino Creuse; v pokrajini Allier pa jih bo našlo deset tisoč zatočišč. Prometni minister Bonard, ki mora najti šolska poslopja za otroke, ki so bili iz Pariza razposlani po Franciji, je dejal, da je zdaj bolj važno to, da se otrokom reši življenje, ko pa vprašanje njih vzgoje. Na željo poljedelskega ministra je določil začetek velikih počitnic na 15. junij, za višje šole pa na 1. julij, da bo mogla mladina pomagati pri poljedelskih delih, kjer primanjkuje delavskih moči. Iz istega vzroka odpadejo letos tudi vsi zrelostni izpiti.

Vse v Vichyju živeče Ruse in »rdečec« špance je na predlog vlade policija aretirala. Med prijetimi so tudi bivši člani rdečec špan-

iz Kremlija naročene govore, katerih vsebina je bila prav tako malo važna kot oseba govornika. Po izbruhu vojne je bolj pogosto govoril po radiju. Posebno znan je njegov govor iz oktobra 1942., ko je govoril o perečem vprašanju prehrane, ki je postala zaradi nemške zasedbe Ukrajine precej manjša. V istem govoru je ožigosal pasivno zadržanje kavkaških narodov do Sovjetske zveze in jim je tudi grozil s hudimi kaznimi.

Govoril je na tisoče govorov. Smel je govoriti pred rdečo armado, podeljevali odlikovanja vojakom in stahanovcem, obiskovati dežje domove (kolikor jih je), otvarjati in pozdravljati komunistična zborovanja in shode, sprejemati deputacije iz države — pri vseh manj važnih zadevah stopa on v ospredje. Ne sme pa sprejemati poslanstev in zastopnikov drugih držav, to je pridržano pravemu oblastniku (in pr: l. 1939. je bil Ribbentrop pri Stalinu, enako tudi Churchill l. 1942).

V javnem življenju se Kalinin giblje, govori in dela tako, kot mu stranka predpisuje, v zasebnem življenju pa mu niso postavljene omejitve. Ob prostem času živi najraje v domači vasi Verhnaja. Tu je več vzorno urejenih kolhozov, ki so reklama za tuje. Tu se Kalinin najbolje počuti, čeprav tudi doma živi pod stalnim nadzorstvom. Kalinina služba prav za prav ni težavna: opozicije, ki bi mu nasprotovala ni, in kaj naj stori in govori, to mu predpiše stranka, kateri pa ne bi bilo dobro nasprotovati Kalinin vse to dobro ve; zato je srečno preživel vsa, za mnoge visoke oblastnike tako usodna »čiščenja« in dosegel v visokem položaju visoko starost, kar je v Sovjetski zvezi redek rekord.

ske vlade, ki so bivali v francoski prestolnici in ki jih je podpiralo diplomatsko zastopstvo Mehike.

Francoska tovorna ladja »Ossie« je bila med francosko obalo in Korziko po angleških podmornicah obstreljevana in potopljena.

Maršal Petain je bil na veliko soboto 87 let star. Na njegovo izrecno željo ni bilo tega dne nobenih javnih proslav.

TILTEPEŠKI SLEPCI

V mehiški pokrajini Oaksaka je vas, ki ima 44 kočic in so vsi vaščani slepi že od rojstva. Tisti, ki so bili rojeni zdravih oči, pa navadno že čez nekaj mesecev oslepijo. Nekaj tujcev, ki so hoteli živeti v tej strašni vasi, je prav tako že čez nekaj časa oslepel. Slepe so tudi domače živali, zlasti govedo. Spočetka so mislili, da so ljudje oslepli zaradi uživanja alkoholnih pijač, česar pa o živalih brez dvoma ni moči reči. Pač pa menijo znanstveniki, da so vzrok tej epidemiji slepote neke ličinke, majhni črvički z imenom mikrofilarije, ki so tanjši ko las in ki se zajedajo v oči, ne da bi človek to opazil ali začutil. Take ličinke so pa opazili tudi že na obalah Guatemale. Še bolj čudno ko slepota je pa to, da nobenemu Tiltpečanu še na mar ne pride, da bi se izselil v kak drug kraj. Dozdeva se, da se kot slepci dobro počutijo v svojih domacijah, ki jih seveda ne morejo niti videti.

Koliko je vreden blisk

Po najnovejših računih je energija bliska velika 15 milijard kilovatov. Človek bi dejal, da je neskončno velika ta množina uporabljene elektrike. A ne smemo pozabiti, da je trajanje bliska neskončno kratko, in sicer le eno milijontino sekunde! Če pomnožimo 15 milijard kilovatov z milijontino sekunde, dobimo skoraj natančno — 4 kilovatne ure. Če to preračunamo na ceno naše elektrike za razsvetljavo, stane blisk le nekaj lir. In zraven je še grmenje zastoni! Torej je zares pravilno, ko rečemo: »Toliko hrupa za prazen nič!«

Predzadnje kolo šahovskega turnirja

V predzadnjem kolu šahovskega turnirja v Pragi je bilo kar polovico iger remis. Aljehin je igral predzadnjo partijo proti Pachmanu in sicer švicarsko varianto indijske otvoritve. V igri je izkoristil prednost dveh lovcev in je prodril na nasprotnikovo kraljevo krilo, dobil figuro, nakar se je Pachman vdal. Keres je tudi dobil partijo proti gospe Suchý, Šajtar proti Thelenu, Florian proti Dietzeju. Preki-

da boš dobil prosto pot, držati ordinatne višine 278, nato pa 596, da boš došel v bivališče 734.859.

Brnenje zvoncev prekine ta pogovor. Aeropoll-tanec se ozre na signalno ploščo: pristanišča antena naznanja izstop. Brž pohiti ven. Na drugo anteno lepi letalo. Pritisk na tipke — je že spozil ob drugo nizdol. Iz letala stopi moški vitke postave v overalu. Le obraz je razkrit. Konec hladne tičita v robatih izolirnih čevljih. Prišel ni star. Ima nemara komaj prvo Voronovovo dobo za seboj. Je torej osemdesetletnik.

Zdaj pokaže svoj potni list in pravi: »Meščan Z-S-872 iz Elektrone. Oddelni načelnik v defenzivnem odseku ondotnega vojnega urada. Ali imam čast govoriti s kemičnim ravnateljem tukajšnjega glavnega laboratorija?«

»Tako je. S čim vam morem postreči?«

»Kakor je razvidno iz molega potnega lista, sem povabilen k današnji večerni seji tukajšnjega vojnega urada. Ali bo krog dva in dvajsete ure že končana?«

»Seveda. V vaše pomirjenje vam na podlagi državne odredbe lahko povem, da pri nas ne smejo biti seje nikdar daljše ko eno uro!«

»Izvrstno! Zdaj pa k stvar! Ker moram še danes s poslednjim radijskim brzcom odpotovati v avstralsko Gigantejo na sejo za prehrano in podaljšanje življenja, so me opozorili naj se prej obrnem do vas, da kaj pozvem o teh vprašanjih. Kako jih presoiate v Aeropollu?«

»Rad vam ustrežem, zlasti če, ko bo v prihodnjem kvartalu izvedeno prehranjevalno izenačenje med Aeropollom in Elektronom.«

»Še nekaj: kako se pelje zdaj človek v Gigantejo?«

»Jako udobno. V štirih abscisnih urah ste že na mestu. Potniki še nocoj spijo v avstralskih hotelih. Navzile mnogim postajališčem zaradi univerzalne valovne frekvence, se pelje iz štirih kabin-skih stročnic sestavljeni radijski brzec s prekrasno dovršenostjo. Da morejo potniki laže preleteti vožnjo, dobijo oni in osebe popolno narkozo. Eno uro pred odhodom vlaka dobijo vse obmejne države brzajavno obvestilo o odhodu.«

»To je pač več, kot sem pričakoval! Zdaj pa še to: kako je s prehrano in kako z zdravstvenimi razmerami?«

Trije zlati lasje
DEDALSEVEDA
rural Romik Poen

Spisal Karel Jaromir Erben

NATO PODARI PLAVACKU DVANAJST KONJ, BELIH KAKOR LABODI, NA NJIH PA TOLIKO SREBRA IN ZLATA, KOLIKOR SO GA MOGLI NOSITI.

KO PRIDE V DRUGO MESTO, GA VPRAŠA KRALJ PO ODGOVORU IN PLAVACEK REČE: »KOPAJ POD JABLANO IN NASEL BOŠ GADA, KI SEDI NA KORENINAH: UBIJ GA, PRESADI JABLANO DRUGAM IN ROJILA TI BO KOT PREJ!«

njena je bila partija Foltys-Sümisch, remis pa so bile partije: Lokvenc-dr. Bartošek, Prucha-Kubaneč, Urbanec-Fichtl, Novotný-Opočenský, Podgorný-Katětov. Od vseh partij so bile remis Thelen-Keres in Dietze-Lokvenc. Shchý je izgubila proti Katětovu.

Stanje po predzadnjem kolu: dr. Aljehin 16, Keres 14, Katětov 12, Šajtar 11 (1), Foltys 10½ (2), Lokvenc 10½, Sümisch 10 (1), Urbanec 10, Thelen 9½ (2), Pachman, Prucha 8½, Opočenský, Novotný 6, Dietze 5 (1), Kubaneč 3½ in gospa Suchý 1½.

»Zadovoljivo Vprašanje prehrane smo povsem razrešili. Imamo le še kemična živila, ki popolnoma zadovoljijo potrebe človeškega organizma. Povsem smo odstranili rastlinska in živalska živila.«

»Ali ste pri tem upoštevali napade, ki se večkrat pojavljajo, zaradi pomanjkanja slastnega okusa?«

»Seveda smo. Sicer so dušeslovci večkrat javili nove napade ožnostnosti. Vendar zaleže, če damo takim bolnikom po nekaj pastil vonja po penki, evetlicah ali alkoholu.«

»In učinek?«

»Popolnoma zanesljiv.«

»Kako pa je s podaljšanjem življenja?«

»Tudi to je jako nepredoval. Povsem je odstranjena nevarnost, da bi postali ljudje podobni opicam in imeli zlasti daljše roke po tretji Voronovovi dobi.«

»Ali imate rejo opic?«

»Imamo.«

Nenadoma zvonec močno zabrni. »Plinski napad,« pravi gospodar brezbržno; »pojdiva na razgledni stolp!«

Dvigalo, ki ni večje ko srednje velika omara za obleko, odpelje oba v stolp, ki štrli za nekaj metrov iznad strehe.

V svetlobi žarometov se odpre pred njima čarobna simetrija mesta. Nenadoma pokaže gospodar na obzorje. Ondi se v svitu zelenih žarometov kopičijo neizmerni oblaki, ki se na vso moč naglo dvigajo kvišku.

»To je plinska stena zoper fosgenolove napade,« pojasni kemik: »naše najnovejšo obrambno sredstvo! Postavljeno je v štirih abscisnih sekundah.«

»Čudovitole!«

»Pa to še ni vse. Priredili smo tudi sistem kratkega stika, po katerem se more sleherni napadeni mesto v ozračju demontirati v dveh ordinatnih sekundah!«

»Nemogoče!«

Zaradi svetlobnega zraka na hišni stropi pravi gospodar:

»Pohiteti morava. Pravkar sem dobil opozorilo za na sejo. Zdaj imava še pet abscisnih minut časa. V treh abscisnih minutah bova na mestu.«

Malo dvigalo pogoltne oba kot bi trenil.

Na nekem letališču v Tunisu: Za strojnico na lovu pripravljajo naboje.

Aeropolis

Nekega večera v letu 3000

Ura je dvajset. Na absolutni višini 2000 m stoji Aeropolis, mesto ozračja v tridesetem stoletju. Sleherna cesta je razsvetljena s neizmernim žarometom, ki se dozdeva na višini cerkvenega stola po majhno zasebno sonce. Iz večine hiš, ki stojijo na kovinastih ploščah, se svetlika motna, vijoličasta luč. Vse kar hrumi od motorjev. To so naprave, ki dajejo sile električnemu srcu mesta, to so merilci časa, alarmski semaforji za varnost proti neizgledu.

Pet let je trajala gradnja tega mesta v ozračju. Z letali so prinašali kvadraste plošče v to višino. Na podlagi pravila, da je sleherni telo električno, so montirali naprave, ki se pri uporabljanju privlačnega nasprotnih tečajev zračne elektrike obdržijo v zraku. Ploskev za ploskvijo so stinili skupaj. Poslednje ploskev so dodali posebno slovesno, kakor so časih v prejšnjem tisočletju postavljali temeljne kamne.

Iz ene od enonadstropnih jeklenih hiš se eveti povsem rdeča luč. Nad njo se blestijo velikanse bele črke: »Aegauite. To je obmejna stražnica Aeropolisa in je namenjena kot kazipot raznim letalom.

Eno letal je sredi aparatov, tipk in mikrofonov na straži. Obdano je z električnimi blapi. To so naprave, ki izvajajo določena opravila. Eden teh strojev pravkar presteva hiše, ki so njih prebivalci zdaj na potovanju, da bi bilo moči tudi med njihovo ožnostnostjo ugotoviti električne napake, ki povzročajo neizgled v državi Elektrisa, kamor spada Aeropolis. Prav urno delujejo ti električni hlapei in natančno določajo, koliko Aeropollitancev je odsotnih iz mesta.

Nenadoma nekaj zapiska. Tisti v Aegauiti brž pripravi govorilo za v ozračje. Tedaj zadoni: »Halo, Aeropolis, obmejna stražnica!«

Glas prihaja iz nekega letala, ki je nekaj kilometrov proč od Aeropolisa. Elektromotor, ki poganja letalo, srka moč iz zračne elektrike. Deluje povsem neslišno. Nobenega propelerja ni nikjer. Mogočna krila, ki proizvajajo gibanje v zraku, poganjajo Pleulovi drogovi. Kratki, odločni sunki.

Zdaj se oglasi stražnica: »Tu Aegauite, želite?«

»Prihajam iz Elektropolisa, okraj 98. Sporočam prihod in iščem stanovanje meščana M-G-5634. Hkrati prosim za prosto pot skozi ozračje.«

»Čez tri minute vas obvestimo. Počakajte, ko preletite 200 metrov. Vstavite fiksno ročico po današnjem dnevnem položaju na 73-287.«

Pilot je zaposlen z ročico, še prej je ustavil motor. V istem razmerju, kakor se zdaj manjša gibanje naprej, se jača nevidna sila, ki slednjič motornega ptiča zadrži in zasidra v zraku. Tudi tu je bila uporabljena privlačnost obeh nasprotnih tečajev. Letalo stoji zdaj v ozračju, kot bi ga držal velikanški magnet.

Medtem je uradnik v obmejni stražnici vstavil napravo za videnje v daljavo. Najprej si ogleda letalo od zunaj, nato pa s pomočjo Rentgenovega vidatorja še od znotraj. Zdaj vidi vse, kar je v letalu. Ko ne najde ničesar protipostavnega, pomeri vidator na kartoteško mestno centralo. Neposredno za temi kontrolnimi postopki se letalo nenadoma strese. Iz mikrofona se odzove oglušujoče hrumenje. Igla kompasa, kazalec na radiometru, nihala rifofova, nihala alarmnega semaforja se vrtiljo ko divji. Potem je spet mirno. Potnik spozna, da je pravkar odšel radijski brzovlak iz Aeropolisa.

Obmejni uradnik medtem nastavi cev vidatorja na kartoteko. Po neki tabeli spozna potreben stopinjo kota in koj najde skupino črk M-G. Potem poišče z vidatorjem dotično skupino števil: 5630, 3691, 5632, 5633, 5634. Nato vstavi rifofo in zakliče: »Halo! Letalo iz Elektropolisa! Meščan M-G (zgodovinsko ime Moré Gabrijel) s kartotečno številko 5634, zdaj 138 let star, državljani Aeropolisa, stanujejo v okraju 42, višina 468. Za pristaneč poiščite anteno z valom Z-34. Pristaneč dovoljen. Pot je prosta.«

Čez štiri minute vožnje, ki vodi v navpičnem poletu navzdol, je letalo priresano po pristaniški anteni in zaradi zavornih valov obstane na določenem mestu.

Ondi je slišati telefonski pogovor: »... Torej mi obljubiš da boš ob 22.22 od? Zapiši si čas! Ustavi se pri 72-284. Ne pozabi, da je ob 22.21 državna sekunda za štednjo elektrike in da je prepoved valovne frekvence, in da se ob 22.23 konča državni kino v daljavi. Zatorej se moraš,

S. S. VAN DINE:

Umorjeni Kanarček

»Nikakor ne. Bil je zelo vlijuden, a nekoliko skrivnosten. Kdo pa je bil ta Skeel?«
»Ni bil kaj prida. Večkrat je bil kaznovan zaradi tatvine. Zdi se, da je imel precej vpliva na gospodično Odell in mislim, da se mu je posrečilo, da ji je izvil precej denarja.«

Na Spotswoodejevem obrazu se je pokazal izraz studa in jeze.

»Tak človek ne zasluži boljšega konca,« je izjavil.

Pogovarjali smo se do desetih o raznih stvarih. Končno pa je Vance vstal, očitaloče pogledal Markhama in dejal:

»Nadomestiti moram poletke, ki sem ga zamudil. Nikakor nisem rojen za policista.«

Kljub tej izjavi je drugo jutro bil že ob devetih v Markhamovi pisarni. Prinesel je s seboj več časopisov in se je zabaval s tem, da je prebiral razna poročila o Skeelovem umoru. Ob ponedeljkih je Markham imel mnogo dela, zato je prišel v urad že ob pol devetih in je moral najprej rešiti več drugih stvari, preden je mogel posvetiti zopet svojo pozornost zadevi Odell. Vedel sem, da bo Heath prišel ob desetih. Zato sva se z Vancejem lotila časopisov, ker trenutno nisva imela nobenega drugega posla.

Točno ob desetih je dospel Heath. Na obrazu se mu je videlo, da je zvedel nekaj važnega, kar ga zelo veselilo. Bil je videti naravnost vesel in

ko je pozdravil Vanceja, je okrog njegovih ustnih igral zmagosten nasmehek.

»Naše težave so končane,« je dejal in si prižgal cigaro. »Aretiral sem Jessupa!«

Vance je prvi pretrgal molk, ki je nastal po tej nepričakovani novici.

»Za božjo voljo!... Zakaj pa?«

Heath se je okrenil k njemu in dejal odločno:

»Zaradi umora Marjete Odell in Tonyja Skeela.«

»Moj Bog!« je vzkliknil Vance in vstal.

»Nikar se ne čudite. Zadeva je čisto preprosta.«

Markham, ki si je že opomogel od presenečenja, je dejal Heathu čisto mirno:

»Pripovedujete.«

»Po verašnjem odkritju sem začel razmišljati o vsem, kar se je zgodilo. Skeelov umor je popolnoma enak plesalkinemu. Umorjen je bil prav v trenutku, ko je hotel vse izdati. Zelo verjetno je, da je ena in ista oseba izvršila oba zločina. Iz tega sem sklepal, da sta bila bržkone dva človeka v stanovanju gospodične Odell. Bila sta Tony in morilec, kakor je trdil gospod Vance. Tedaj sem si dejal, da sta se ta dva človeka brez dvoma dobro poznala, ker morilec ni samo vedel, kje Skeel stanuje, ampak tudi to, da ta namerava vse izdati. Zločin sta izvršila skupno, zato Skeel do zdaj še ni hotel govoriti. Ko pa je drugi zgubil pogum in odrgel dragulje, se je Skeel hotel spraviti na varno, zato je sklenil, da pove vse in da se iz sokrvice prelevi v pričo.«

Narednik je za hip umolknil, nato pa je nadaljeval:

»Nikdar nisem resno mislil na krivdo gospoda Mannixa, Cleaverja in Lindquista. Ti ljudje nikakor niso zmogli storiti kaj takega

in bi se tudi ne spravili v družbo s takim nepridipravom, kot je Deel. Zato sem jih postavil ob stran in začel iskati nekoga, ki bi bil vreden Skeela. Predvsem pa sem skušal odstraniti tako zvane materialne ovire... to se pravi ovire, ki so nam onemogočale, da bi pojasnil vse podrobnosti, kako se je zločin odigral...«

Spet je za hip prenehal, nato pa povzel besedo:

»Ena izmed stvari, ki nas je najbolj spravljala v zadrego, so bila stranska vrata. Kako to, da so bila odprta po šesti uri? Kdo jih je zaprl po zločinu? Skeel je prišel v hišo pred enajsto, ker je že bil v stanovanju, ko sta se Spotswoode in plesalka vrnila iz gledališča. Zelo verjetno je odšel šele potem, ko je prišel Cleaver priskrbovat k vratom. Toda s tem ni moglo pojasniti, kako to, da so vrata bila zaprta od znotraj. Odšel sem v hišo, kjer se je izvršil zločin in sem si znova pozornost ogledal vrata. Spively je bil v telefonski centrali. Vprašal sem ga, kje je Jessup, ker sem mu hotel postaviti nekaj vprašanj. Povedal mi je, da je Jessup zapustil službo v soboto popoldne!«

Heath je prenehal s pripovedovanjem, ker je hotel, da bi vsi navzoči dobro premislili važnost njegovega poročila.

»Vračal sem se že v mesto, ko se mi je nenadoma posvetilo: Nihče drugi ni mogel odpreti vrat in jih spet zapreti, razen Jessupa. Premislite to dobro. Skeel tega ni mogel storiti. Prav tako nihče drugi.«

Markhama je začelo zanimati narednikovo pripovedovanje.

»Komaj se mi je porodila ta misel,« je nadaljeval Heath, »sem sklenil, da nekaj tvegam. Izstopil sem iz podzemске železnice ter telefo-

niral Spivelyju, da bi izvedel za Jessupov naslov. Izvedel sem, da je njegov stanovanje nedaleč od Skeelovega. Vzel sem s seboj dva policista in odšel na njegov dom. Našli smo ga doma. Pospravljal je svoje stvari z namenom, da odpotuje v Detroit. Vključili smo ga, vzeli njegove prstne odtise in jih poslali Duboisu v pregled. Zdelo se mi je, da bom na ta način kaj izvedel, kajti zlikovci nikakor ne začnejo s tako mojstrskimi poskusi, kot je bil umor Kanarčka.«

Spet je pretrgal svoje pripovedovanje in se namrdnil.

»Duboisu se je posrečilo, da je odkril njegovo zgodbo. Njegovo ime ni Jessup. Imenuje se Benton. Bil je obsojen zaradi ropu v Oka-landu leta 1909 in bil obsojen na eno leto ječe prav v času, ko je tudi Skeel bil v ječi. Udeležen je bil tudi pri vplomu v neko banko leta 1914, a ni bil klican na odgovor... Ko sem ga snoči zasliševal, je priznal, da si je spremenil ime po onem dogodku iz leta 1914 in da je nato vstopil v armado. To smo izvedeli od njega, a več nam tudi ni bilo treba... To so torej dejstva: Jessup je bil že kaznovan zaradi ropu, udeležen pri vplomu in poleg tega je bil v ječi skupaj s Skeelom. Nikakega alibija nima za soboto zvečer, ko je bil Skeel umorjen in so stanuje čisto blizu njega. Brez pravega razloga je zapustil službo v soboto popoldne. Spreten je in močan, tako da ni nemogoče, da je on zagrešil zločin. Ko smo ga prijeli, se je pravkar pripravljaval, da pobegne. Poleg vsega tega pa je edina oseba, ki je lahko odprla in zaprla tista znamenita vrata v noči, ko je bil zadavljen Kanarček.«

Nedeljsko popoldne na stadionu v Šiški

Ljubljanski športniki so se spet navadili na popoldanske nogometne tekme, ki jih gledajo zdaj na stadionu v Šiški ali pa na igrišču Ljubljane. Čeprav ni bilo vreme kaj prida mikavno za male nedeljske izlete, združene s športnim razvedrilom, je bilo vendarle že ob 14 precej gledalcev okrog arene lepo ozelenega Hermosovega travnika. Bili pa so razčarani, zakaj zaman so čakali, da bi videli napovedanc predtekmo. Smo sicer mišljenja, da zadostujeta dve tekmi, toda če so napovedane tri, bi morali tudi tri odigrati. Predtekma je torej iz neznanih razlogov odpadla in tako smo gledali samo nadaljevanje domačega prvenstva v II. in I. razredu.

Mladika : Vič 4:2 (3:1)

V tekmovalstvu za ljubljansko prvenstvo II. razreda je odpravila Mladika enajsterico Viča 4:2. Igra Mladike pa ni bila prepričljiva in smo od nje pričakovali, da bo podala živahnejši nogomet. To tem prej, ker so se Mladikarji na velikonočni potojem, da se enajsterica Mladike razume na ravneledelje tako dobro izkazali. Nobenega dvoma ni nanje z uspešno igro, ima pa dneve, ko igra brez prave volje. Morda so podcenjevali svojega včerajšnjega nasprotnika, kar pa ni bilo utemeljeno. Vičani so zlasti v II. polčasu vneto napadali in zdelo se je, da bodo prišli do neodločenega izida. To bi se tudi zgodilo, če ne bi napadalna vrsta Vičanov zastreljala toliko zrelih priložnosti. Igra, ki jo je vodil G. Zajec, je bila s strani Mladikarjev mlačna. Vičani pa so ugajali po svoji živavosti in pridnosti.

Ljubljana : Hermes 5:1 (2:0)

V tekmo popoldneva se je zbralo na igrišču blizu 1500 gledalcev. Zanimalo jih je srečanje med Ljubljano in Hermesom, nekateri pa so prišli tudi zaradi atletskega tekmovalstva v tekni na 1000 metrov, o katerem poročamo na drugem mestu.

Sodniku G. Deržajevu sta se predstavili moštvi v naslednjih postavah:

Ljubljana: Rožič — Hasl, Serce — Perbarič, Varl, Pelicon — Kroupa, Vodeb, Hecler, Lab, Bertonec.

Hermes: Rogelj — Antonič, Zdravce — Accetto, Rogelj, Aljančič — Sočan, Brodnik, Bačnik, Zupančič, Zupan.

Ljubljana je nastopila skornj v svoji najmočnejši postavi. Trajalo je precej časa, preden se je igra razvila in razpletla do zanimivih zapletljajev. O vseh moštvi, ki jih motrimo na letošnjem prvenstvu, bi lahko dejali, da se jim pozna pomanjkanje načrtnega urjenja. Zaman iščete človeka, ki bi bil tako opremljen z ravnanjem z žogo, s hitrimi teki in z zmogljivostjo, da bi imel vse to v malem prstu in da bi res lahko igral z glavo. V vrstah Ljubljane je sicer nekaj markantnejših posameznikov (Lah, Bertonec), vendar ne moremo reči o moštvi, da ga preveča v enovnanju akcij išči duh. Igra se razvija od slučaja do slučaja, to je bil vtis, ki smo ga imeli, in sicer neugoden vtis za tekmo, pri kateri je nastopil kandidat za prvenstvo (Ljubljana) z moštvo, ki preživlja krizo (Hermes).

Kar daje Ljubljani dobro ime, so zanesljivi posamezniki, ki ne uživajo zadostne podpore tovarišev. Rožič je bil zanesljiv, Varl in Lah sta skušala graditi (kar je glavno). Kroupa in Bertonec sta zadovoljila na krilih, Hacler pa je pridno streljal in poslal trikrat žogo v mrežo.

Hermes se je precej časa otepal nasprotnikove napadalne vrste in je doživel svoj prvi poraz šele v 33. minuti. Nastopil je z nekaterimi mlajšimi igralci, v ostalem pa velja o Hermesu vse tisto, kar smo napisali o Ljubljani, ono negativno seveda v veliko večji meri. Srečen dan je imel vratar Rogelj, ki je ugajal, čeprav je imel polne roke dela. V prvem polčasu ga je dvakrat uknil Hacler z lepima streloma in pred odmorom je vodila Ljubljana z 0:2.

V nadaljevanju igre se je Ljubljana razživela in je povišala razliko na 0:3 najprej po sporazumu med Perbaričem in Kroupo na 0:3, potem po Bertonecju in nazadnje še po Haclerju. Na nasprotni strani so bili zlasti podjetni Bačnik, Sočan in Brodnik in končno se jim je posrečila efektivna solistična akcija med Bačnikom in Sočanom, ki je privedla do častnega gola. Izid je bil torej 5:1, običnost pa je bilo s tekmo v glavnem zadovoljno.

Tekači so tekmovali za »veliko nagrado«

Med 32 tekmovalcev je zmagal dijak Šostarič s časom 2 min. 55.6 sek.

Včerajšnji atletski prireditvi na Hermesu bi lahko dali tale naslov: slščemo najhitrejšega tekača na 1000 m. Namen prireditelja je bil, da preizkusi večje število tekačev in da ugotovi njih telesno zmogljivost ali nadarjenost za tek na srednje proge. Priglasilo se je 32 fantov, ki so jih razdelili v dve skupini in jih poslali najprej na izločilne tekme. Proga, ki je obsegala dva kroga in pol okrog tekalnice, je razmeroma kratka, vendar dovolj dolga za ugotovitve, kdo ima hitre noge, kdo zmogljiva dihalna in krepko srce.

V prvem predteku se je izkazalo, da je bil med 16 fanti najhitrejši dijak Šostarič (II. gimnazija), ki je zmagal pred Novakom in pred Starmanom s časom 2 min. 57.4 sek. Med tekači je bilo tudi nekaj začetnikov, ki so to kar prvič tekli za čas in se prepričali, da je tek vsekakor udejstvovanje, ki zahteva pridne vaje.

Tudi naslednja skupina je bila kaj pisana. Videli ste vitke tekače z dolgimi kraki, med njimi pa tudi male, krepke postave, mlajše in starejše. Prav dober vtis je napravil Pleničar (II. gimnazija), ki se je z lahkoto odtrgal od jate nasledovalcev in zmagal s časom 2 min. 59 sek.

Proda se se iz proste roke

trgovska in stanovanjska hiša

na otoku ARBE v sredini mesta ob gl. ulici. Hiša je dvonadstropna. V pritličju ima dva trgovska lokala s pripadajočimi postranskimi prostori. Prvo nadstropje ima 9 sob, kuhinjo in pritlikline. Istotako II. nadstropje. Na podstrešju je nekaj manjših sob, balustrada okrog male terase, iz katere je razgled na morje. V hiši je vodovod, električna napeljava, stranišča (angleška). — Vsa potrebna pojasnila pri »HRANILNICI KMEČKIH OBČIN V LJUBLJANI, Miklošičeva cesta štev. 19.

Kupujte lepe

»PRAVLJICE«

Božene Nemcove!

HARLEM

HARLEM : nepozabni film. Dejanje vzbuja s prepričljivim ritmom strast in skrbni italijanski emigrantov v Ameriki. To je konflikt dveh svetov in dveh civilizacij, v katerem zmagujejo naše naravne in tradicionalne vrline nad surovimi in elementarnimi silami, ki vrejo v ameriškem okolju. HARLEM govori naravnost k italijanskemu srcu: je dramatičen in vzbudiv film. Vrola ga je CINES, razpečava ga E.N.I.C., nastopajo Elisa Cegani, Vivi Giori, Massimo Girotti, Amadeo Nazzari, Erminio Spalla, Osvaldo Valenti, Enrico Viariso in drugih dvajset velikih filmskih umetnikov.

OD 7. MAJA NAPREJ V KINU MATICA

ČAŠA EGIPTOVSKEGA PODKRALJA

U. Mioni

23

»To so prvenci naše dežele; zelo redki sadike kanaanse dežele, ki jih poklanja naš oče podkralju, kateremu naj bo naš Bog vedno naklonjen,« odgovori Ruben.

Jožef se ne da čakati. Preveč kopni videti Benjamin. Takoj ukaže pripeljati brate v prestolno dvorano, vzame s seboj tolmacha, čeprav bi ne bil nič potreben, ker so bratje razumeli nekoliko egiptovsko; naučili so se na zadnjem potovanju in v domovini, razgovarjajoč se z egiptovskimi uslužbenci. Ni bilo mnogo, pa zadostovalo je za spoznavanje.

Na mig velikega dvorjanika si zakrijejo bratje roke z notranjim robom boljše obleke, ki so jo oblekli v gostišču, vzamejo s tako zakritimi rokami darove in vstopijo v prestolno dvorano.

Ko zagledajo Jožefa, pokleknejo in ostnejo v tem ponižnem položaju in stegnijo roke z darovi proti njemu.

Podkraljev pogled je ginjen počival na Benjaminu.

Slednjil izpregovori:

»Pozdravljeni. Ali vaši priletli oče še živi?«

»Zdrav?«

In pričakuje v strahu odgovora.

Ta je dober.

»Tvoj služabnik, naš oče, je še živ in zdrav in te pozdravlja. Glej darove, ki te ponižno

prosi, da jih sprejmeš in ti dokaže, da te prizna za gospodarja in je on tvoj suženj!« odgovore in se tako globoko priklonijo, da se dotaknejo prahu s čelom.

Na Jožefov mig vzame majordom darove, za katere se podkralj ljubeznivo zahvali. Ko potem pokaže Benjamin, ki je bili šele štiri in dvajset let star, vpraša:

»Ali je to vaš najmlajši brat, o katerem ste mi govorili?«

»Da, ta je zadnji sin našega očeta, naš najmlajši brat, Benjamin, tvoj služabnik.«

Govori Ruben, čeprav ni bil prvorojenec, ker je Jakob njemu izročil svojega ljubljene sina.

Jožefov pogled ljubeznivo počiva na bratu.

»Bog bodi usmiljen s teboj, sin moj!« mu reče.

Naglo se umakne v sosedno sobo, ker je bil tako ginjen, da ne more več zadrževati solz.

»Meni se zdi dober. Čutim nagnjen do njega,« reče Benjamin bratom.

»Danes se zdi spremenjen,« odgovore.

»Da le ni to krinka in grobo ne igra z nami kot lansko leto,« godrnja Ruben, ki je nezaupe, tiho, da ga navzoči Egiptčani ne slišijo.

»Upajmo, da ne.«

Ko da Jožef duška svojem joku, odide v svojo sobo in vpraša majordoma:

»Ali je miza pripravljena?«

»Da.«

»Povej bratom, da ostanejo na obedu pri meni, in jih posadi, kakor sem ti rekel.«

Veliki dvorjanik izvrši naročilo.

Bratje kar ne morejo verjeti lastnim ušesom. Podkralj jih vabi na obed. To je bilo

zelo redko počaščenje. Ta mož se je popolnoma spremenil.

Odpeljejo jih v obednico.

7. POGlavJE.

Na kosilu pri podkralju.

V veliki dvorani je pripravljena miza. Dvorana je obširna in odprta; veličastni stebri podpirajo križne oboke; stene krasi reliefi, ki predstavljajo slavo Iksos, zlasti Apapija II, ker dvorana je novejšega izvora, zamisljena od Jožefa, ki je hotel s temi slikami pokazati hvaležnost, katero goji do vladarja, ki ga je povzdignil iz ječe do najvišje časti v Egiptu.

Nobenega sledu pa ni o bogovih, nobene njihove podobe.

Pri gradnji dvorane je moral Jožef zaradi tega premagati prenekatero borbo s tustom.

Putifar, veliki svečenik iz Ona, je često obiskal zeta, na katerega je bil ponosen, in hčer, ki je bila tako srečna z ljubeznivim možem.

Ta je večkrat rekel zetu:

»Zahtatpanea, zadovoljen sem s teboj; toda nekaj ti manjka.«

»Kaj?« vpraša smehljuje Jožef. Ze na pamet je vedel za odgovor. Vedno eno in isto, kar je že od več strani slišal.

»Ne častiš bogov, ki so ustvarili veliki Egipt.«

Jožef ni nikoli odgovarjal na take opazke. Samo enkrat je bil rekel velikemu svečeniku, da on časti edino pravega Boga in se mu ni zdelo umestno tega ponavljati. Putifar pa se ni dal prepričati.

Ko je šlo za okrasitev velike dvorane z reliefi, je Putifar vztrajal na tem, da pusti zet prostor za bogove. Nasvetoval je, naj med splošno okrasje resno vzame nesmrtnosti. Šilil je, naj postavi Jožef na glavni obok nad velikimi vrati podobno Amona Ra, boga sonca, naslikanega v podobi velikega brošča z razprostrtimi krili; poleg kraljeve podobe bi moral umestiti sliko boga Pta, kako ga blagoslavlja; ne sme pozabiti svetega bika Apisa in Oziride, kateremu mora dati poteze Apapija II, ki bo nekoč postal Oziride, in postavil nasproti staremu bogu Oziride vladarstvo v kraljestvu umrlih.

Toda Jožef mu je odgovarjal vedno z odločnimi odklonitvami. On ne bi dal nikoli slikati niti klesati podobe ali kipa malika.

Svečenik vztraja:

»Moramo častiti bogove, ki so zgradili veliki Egipt.«

»Je samo en Bog, Bog mojih prednikov,« odgovarja Jožef.

»Tvoj Bog je pač malovreden v primeri z našimi bogovi.«

»On je višji od vseh. On me je povišal iz ječe na prestol.«

»To je bil Tot, nehvaležnež, ki je namenil Faraonu one sanje in ti dal milost, da si mu jih razložil.«

»Ako bi bile prišle sanje od boga Tot, bi jih bili mogli vedeževalci, ki ga časte, razložiti. Bil pa je moj Bog, ki jih je poslal in zato sem jih jaz, njegov služabnik, razložil.«

»Daj izklesati te bogove vsaj z ozirom name in Faraona.«

»Dobro ti želim, ker si oče Asetot; toda v teh stvareh te ne morem ubogati.«